

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 1 • Perjantaina 9. tammikuuta 2009

60. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Toivotamme lukijoillemme ja yhteistyökumppaneillemme Hyvää ja Menestyksellistä alkanutta vuotta **2009!**

Kurkijoki-Säätiö

Kurkijokelainen

Tässä lehdessä mm.

Maakauppias Antti Häkli	4
Matkoja menneisyyteen	6
Tulipahan luvattua!	7
Kannaksen sankarivainajat	8
Löytöretkellä erään kulttuurilehden alkutaipaleelle	9
Kuvia tunnistamassa	10

Huom! Toimituksen aukiolossa saattaa olla sairaustapauksen takia muutoksia.

Toimitus on toistaiseksi avoinna tiistaisin, ja perjantaisin klo 9-14. Seuraa ilmoittelua lehdessä ja toimituksen ovelsa.

Seuraavat lehdet ilmestyvät: 23.1., 6.2., 20.2., 6.3., 20.3.

Joulujuhla 2008

Joulukuun toinen sunnuntai oli tänäkin talvena Kurkijoki-Seuran joulujuhlapäivä. Karjala-talon yläsalissa pöydillä paloivat kynttilät, kahvipöytä ja puurolautaspinot olivat valmiina, kun sali vähitellen täyttyi tulojoista. Monelle kurkijokelaiselle tämä oma joulujuhla on jokavuotinen tapa ja osa joulun odotusta. Kuitenkin joukossa näkyi monia uusia kävijä minulle.

Kurkijoki-seuran hallituksen jäsen Ilkka Liekari toimi juhlassa juontajana ja lausui aluksi vieraat tervetulleiksi. Seuraavaksi hän

luki Jouluevankeliumin: ”Ja tapahtui niinä päivinä, että keisari Augustukselta kävi käsky, että kaikki maailma oli verolle pantava.” Niinhän ensimmäisen joulun kertomus alkaa meille tutussa muodossa..

Lauloimme yhdessä ”Joulupuu on rakennettu” ja juhlan mittaam lauloimme monta muutakin tuttua joululaulua. Oli mukava laulaa taitavan säestäjän johdolla. Pianon ääressä istui kanttori Ari Sintonen. Hän esittäytyi yleisölle kertoen isänsä olevansa kotoisin Heinjoelta, Viipurin eteläpuolelta. Hän sanoi olevansa erityi-

sen iloinen kuultuaan, että hänen suuresti ihailemansa urkutaiteilija Tauno Äikää oli aikaisemmin monta kertaa istunut samalla paikalla flyygelin ääressä säestäen kurkijokelaisia joulujuhliinsa kuten hän nyt.

Seuraavaksi saimme kuulla lausuntaa. Liana Kaarina lausui Kalevalaa ja Lauri Pohjanpään eläinrunoja. Erinomaisesti Liana Kaarina tulkitsi tutut ”Viisi jyvää” ja tarinan isäjäniksen pelottomuudesta. ”Sammon taonta” oli niin voimallinen, että melkein näimme Sammon syntyvän siinä silmiemme edessä.

Tänä vuonna Kurkijoki-Seura jakoi useita huomionosoituksia ja niitä jakamaan tuli Ilkka Leikarin avuksi Seuran puheenjohtaja Sakari Karsila. Aluksi hän kertoi, että Karjalan Liitto on Seuran anomuksesta myöntänyt Liiton pronssisen ansiomerkin Heljä Suverille. Merkki luovutettiin hänelle ruusun kera. Kunniajäseniksi Seura kutsui kuusi muuta ansiotunutta jäsentään: Marjatta Ekmanin, Aino Jakosen, Helli Mattlarin, Kaarina Vanhalan, Leo Lappalaisen ja Kari Rahialan. Heistä Aino Jakonen ei ollut paikalla. Kiitospuheessaan kaikkien

Kansaneläkelaitoksen johtaja Matti Puhakka pitämässä juhlapuhetta

puolesta Kari Rahiala kertoi, että Kurkijoki-Seuran perustamiseksi aloitteentekijä oli aikoinaan ollut Juho Tuka. ”Jo pienenä poikana olin oppinut, että jos Juho Tuka jotain sanoo, niin sillä tavalla on tehtävä.” Ja niin Kari Rahiala oli kutsunut kurkijokelaisia koolle ja Kurkijoki-Seura perustettiin yli 40 vuotta sitten.. Huomionosoituksen saaneet henkilöt tullaan esittelemään lehtemme palstoilla tämän kevään mittaan.

Ohjelmassa seurasi juhlapuhe, jonka piti entinen ministeri, Kansaneläkelaitoksen johtaja Matti Puhakka. Hän kertoi olevansa kotoisin Pohjois-Karjalasta ja sanoi siellä olevien juuriensa vetävän puoleensa niin voimakkaasti, että hän on vaimoineen päättänyt muuttaa asumaan noihin kotimaisemiinsa kun piakkoin on jäämässä eläkkeelle. Hän sanoi ymmärtävänsä kotiseudun kaipauksen voiman aivan omakohtaisesti.. Hänen puheestaan julkaistaan lyhennelmä lehdessämme.

Sitten saimme jälleen syödäksemme maailman parasta, pehmeäksi hautunutta riisipuuroa ja rusinasoppaa. Tarjolla oli muutakin, kahvia, piirakoita, pullia ja kakkua. Kahvikupit olivat vielä edessämme, kun ovelta alkoi kuulua laulua: ”Kun pojat ne raitilla laulee niin tytöt luuli urkujen soivan...”. Sisään marssi komeasti laulaen neljä ”poikaa” frakit yllään. Joku yleisön joukossa oli luullut laulajien eksyneen väärään saliin, mutta oikeaan paikkaan he olivat löytäneet.

Laulun lomassa Ville Jaakonsalo esitteli kvartettin, Amarone-veljet, jonka muodostavat kolme entistä Ylioppilaskunnan Laulajien jäsentä ja yksi Laulumiehistä. Basso Ville on elisenvaaralaisen Pekka Kiiskin tyttären poika, ja tenori Jari Kiiski on Oksentiinmäeltä Juho ja Elsa Kiiskin pojanpoika. Pojat ovat keskenään kolmansia serkkuja, sirpale-serkkuja, mikä selväsi heidän

Kurkijoki-Seuran jouluisia juhlakansaa

60. juhluvuosi alkoi

Jälleen uusi sivu on kääntynyt suuressa elämämme kirjassa. Sivun on vielä lähes tyhjä ja vuoden alussa odotamme hieman jännittyneinä, mitä tulevaisuus tuo tullessaan. Maailmalta kantautuneet uutiset ovat olleet huolestuttavia ja monille tulevaisuuskin on epävarma. Tällaisessa, kuten muissakin yllättävissä elämän tilanteissa uskoa ja toivoa ei kuitenkaan pidä menettää, sillä ongelmilla on tapana aina järjestyä – tosin aina ei silloin kun haluamme eikä myöskään aina sillä tavalla kuin toivomme.

Noin 60 vuotta sitten Kurkijoelta evakkoon lähteneiden piirissä elettiin myös epävarmuuden aikoja.

Evakkomatkan päätteeksi kotinsa jättäneet joutuivat erilleen. Suurin osa kurkijokelaisia asutettiin Loimaan seudulle, kun taas muut Kurkijoelta pakkosiirron kokeneet päätyivät asumaan eri puolille Suomea. Koska kaikkien heidän piirissä yhteenkuuluvuuden merkitys koettiin tärkeäksi, niin yhteisen äänitorven ja tiedotuskanavan luominen oli välttämättömyys.

Toisaalla tässä lehdessä kerrotaan Kurkijokelaisen perustamisesta ja sen ensi vaiheista. Lehden ensimmäisenä päätoimittajana oli isäni Toivo Taitonen, joka toimitussihteeri Sylvia Hämäläisen kanssa aloitti lehden tekemisen marraskuussa v. 1949.

Muistan isäni kertoneen anekdootteja lehden synnytystuskista ja sen alkutaipaleesta. Uuden lehden saaminen päivänvaloon ei ollut helppoa. Piti murtaa monia ennakkoluuloja - poliittista vastustustakin ilmeni, eikä vähiten valtiiovallan piirissä. Kaikki onnistuttiin voittamaan ja lehti saavutti pitävän jalansijan. Näin on jatkunut monta kymmentä vuotta, sil-

lä Kurkijoella syntyneet tai kurkijokelaisia juuria omaavat lukijat kokevat lehden yhä tärkeäksi yhteishengen luojaiksi sekä ajankohtaisten asioiden tiedottajaksi.

Tänä vuonna on Kurkijokelaisen 60. ilmestymisvuosi. Lehti on yksi harvoista pitäjälehdistä, joka on keskeytyksittä ilmestynyt koko ajan sodan loppumisen jälkeen. Helppoa ei sekään ole ollut: rahoituksen saanti oli joskus vaikeaa, tekijöiden löytäminen ja materiaalin saaminen haasteellista, mutta kaikki onnistuttiin kuitenkin pystyttiin selvittämään. Kurkijokelaisen historiassa on nähtävissä miten sinnikkyydellä ja pitkäjänteisyydellä on saavutettu tärkeä virstanpylväs - 60. vuosi!

Kurkijokelaisen juhluvuotta tullaan juhlistamaan erityisesti tämän vuoden marraskuussa Heimolinnassa, Loimaalla, jolloin pidetään arvokas 60 - vuotisjuhla-tapahtuma. Heimolinna tarjoaa juhla-arvokkaita ja perinteikkäitä puitteita ja ohjelmaa tulee myös olemaan monipuolinen sekä kiinnostava. Juhlatilaisuudesta ja muista tämän vuoden tapahtumista tarkemmin seuraavassa Kurkijokelaisen numerossa.

Tässä vaiheessa on paikallaan lausua nöyryimmät kiitokset kaikille heille, jotka näiden kuluneiden vuosikymmenten aikana ovat toimineet Kurkijokelaisen toimittajina tai muulla tavalla myötävaikuttaneet lehden ilmestymiseen.

Lämpimät kiitokset myös lehden ilmoittajille, tilaajille sekä lukijoille, sillä Teidän avullanne Kurkijokelainen saa suuren osan taloudellisista resursseista, jota turvaavat lehden ilmestymisen myös jatkossa.

Jaakko Taitonen va. päätoimittaja

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Kuinka monta kuollutta Kauhajoen 23.9. tapahtunut kouluammuskelu vaati?
2. Minä vuonna Suomen posti perustettiin?
3. Mikä on Suomen suurin kunta pinta-alaltaan?
4. Mikä on maamme toiseksi suurin näätäeläin?
5. Kuka on Mikkelin hiipakunnan uusi piispa?
6. Minkä maakunnan historiallisessa vaakunassa tallustelee ilves?
7. Minä vuonna talvisota päättyi?
8. Mikä on yleisin alkuaine maapallolla?
9. Kuka suomalainen poliitikko on viimeksi tuomittu valtakunnanoikeudessa?
10. Mikä on suurin Suomessa esiintyvä tikka?

Rakkaamme

Hilja Lyydi PELLIKKA

* 11.05. 1916 Kurkijoki, Mikrilä
† 24.11. 2008 Mikkelin KS

Kiittäen ja kaivaten
Martta Kyösti
muut sukulaiset ja tuttavat

*Väsytys tuli kuin hiipien hiljaa,
vei voimat ja unen antoi.
Se taittoi sukumme vanhinta viljaa,
pois rakkaamme luotamme kantoi.*

Siunaus toimitettu 20.12.2008 Joroisissa läheisten läsnä ollessa. Kiitämme kaikkia jotka ottivat osaa suruumme.

Kuolleita

Rakkaamme

Väinö Olavi KÄRHÄ

* 4.10.1927 Kurkijoki
† 4.12.2008 Riihikoski

Rakkaudella muistaen ja ikävöiden

Auli
Lapset perheineen
Lastenlapset perheineen
Siskot perheineen
Muut sukulaiset ja ystävät

*Jää jälkeesi kaipuu
Jää sanaton suru.*

*Vaikka elämän tahtoa ollut ois,
sinut vaikea sairaus uuvutti pois.
Me katsomme jälkiä kättesi töiden
Kiittäen, kaivaten, ikävöiden.*

Siunaus toimitettu läheisten läsnäollessa. Lämmin kiitos osanotosta. Kiitos Riihikodin palvelukeskuksen henkilökunnalle ja kaikille Olavia hoitaneille.

Rakkaamme

Olavi Ensio ROIHA

* 30.03.1925 Hiitola
† 28.12.2008 Loimaa

*Ota syliisi, hän on loppuun uupunut.
Ota syliisi, muuta emme pyydä nyt.
Ota hiljaa lempeästi kämmenelle, Jumala.
Niin hyvä on hänen siinä tuskitta nukkua.*

Kaivaten
Pirkko
Juha ja Maria
Viivi ja Pihla
Taina ja Kyösti
Kalle, Matti ja Eevastiina
Sukulaiset ja ystävät

Ystävällisenä kutsuna ilmoitamme, että rakkaamme siunataan sunnuntaina 18.1.2009 klo 12.00 Kanta-Loimaan kirkossa, jonka jälkeen muistotilaisuus seurakuntatalolla. Kiitämme Pääterveysaseman hoito-osastoa Olavin hyvästä hoidosta.

Rakas Äitimme, Mummomme ja Isomummomme

Anna ROUHIAINEN

os. Malonen ent. Kempainen
* 1.9.1912 Hiitola
† 16.12.2008 Pöytyä

Kiittäen ja kaivaten
Kirsti ja Esko
Sirpa, Timo, Mikko ja Sanna
Anja ja Osmo
Juha, Helena, Urho ja Hannele
Anne
Timo

Kerttu
Teemu, Suvi, Sandra ja Stella
Tero

Toivo-veli
Muut sukulaiset ja ystävät

*Tähtitarhain tuolle puolen
äidin katse tähyisi,
Taivaan Isä pyynnön kuuli,
kypsän viljan korjasi.
Kirkkomaahan saattelemme
isän viereen nukkumaan,
rakkaudella, kiitoksella,
jäämme häntä kaipaamaan
Olit Mummo hyvä ja rakkahin,
sä hoivasit lapsesi lapsetkin.
Nyt vieläkin kalleinta annat meille,
kauniit muistot elämän teille*

Siunattu lähimpien läsnä ollessa. Lämmin kiitos osanotosta. Kiitos Riihikoti- palvelukeskukselle ja Pöytyän terveyskeskukselle rakkaamme hyvästä hoidosta.

Rakas Äitimme, Mammamme ja Iso-Mammamme

Sylvi Maria VIRTANEN

os. Hartikainen

* 17.04.1912 Hiitolassa
† 19.12.2008 Pöytyän terveyskeskuksessa

*Me tiesimme lähtösi lähenevän ja
näimme voimasi vähenevän.
Muistot kauniit vie eteenpäin meitä,
vaikk' sydän on täynnä kyöneleitä.
Olet ansainnut levon rauhaan, kiitok-
sen kaikkein kauneimman.*

Lapset
lastenlapset
lasten lastenlapset
ja lasten lasten lastenlapset
perheineen
sukulaiset ja ystävät.

Äitimme siunattiin haudan lepoon Pöytyän kirkossa 4. 1. 2009. Lämmin kiitos osanotosta. Kiitämme myös kaikkia äitiämme hoitaneita.

Rakkaamme

Helena VEHVILÄINEN

os. Häyhä

* 30.01.1915 Kurkijoki
† 11.12.2008 Loimaa

Kaivaten
Risto ja Margit
Anne, Matti ja lapset
Minna-Mari, Eerikki ja lapset
Maria
Kati
Kalle ja Mira

*Saapui Herra luokses hiljaa,
matkaan otti väsyneen.
Herätä sait aamuun Taivaan,
päivään iankaikkiseen.*

Siunattu läheisten läsnä ollessa Kanta-Loimaan kirkossa. Lämmin kiitos osanotosta. Kiitos Helenan hyvästä hoidosta Tiaistentien, Kartanomäen ja terveyskeskuksen vuodeosaston henkilökunnille.

Rakkaamme

Ahti Johannes TERÄVÄINEN

* 4.11.1925 Kaukola
† 29.11.2008 Loimaa

*Sinä rakastit isänmaata,
kotiseutua, luontoa sen.
Sinä kylvit, niitit ja kynnit
työniloa tuntien.
Kunnes kultainen viljapello
valmistui korjuuseen,
ja Taivaan Isä kutsui luokseen
paljon uurastaneen.*

Kiittäen ja kaivaten
Ilkka ja Merja; Johanna, Timo
Juha ja Kirsi
Hannele ja Rauno; Jukka
Tuija, Vesa, Mika, Nico ja Erno
Tiina ja Jari; Julia, Noora
Marketta
Anni-sisko perheineen
Sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu 20.12.2008. Sydämelliset kiitokset kaikille suuressa surussamme myötäeläneille molempien vanhempiemme poismenon hetkellä.

Hartaus sunnuntailla
11.1.2009
1. sunnuntai loppiaisesta

Kolme kuvaa kasteesta

Ensimmäinen kuva:
"Kun kasteen Jordan-virrassa myös Jeesus otti vastaan, vanhurskautta kaikkea hän täytti ainoastaan. Hän meille kasteen asetti puhtaiksi tullaksemme, verellään meidät pelasti taivaakseen päästäksemme."
Näin selkeän kuvan Martti Luther piirtää eteemme viressä 214 Jeesuksen kasteesta. Luukas puolestaan kertoo, miten taivas aukeni, kun Jeesus astui vedestä ja Pyhä Henki kyyhkysen muodossa laskeutui hänen ylleen ja taivaasta kuului ääni:
"Sinä olet minun rakas poikani, sinuun minä olen mieltynyt." Luuk. 3: 22
Uskonpa, että Johannekselle tuo hetki Jordan-virran äärellä oli yksi elämän tähtihetkestä, hän sai kastaa Jeesuksen, jonka kengänpaulojakaan hän ei katsonut olevan arvollinen avamaan.
Toinen kuva:
Huoneeni seinällä on kuva, joka on minulle tärkeä. Se on vahva vakuutus tätä elämää ja vielä tulevaakin varten. Se on kuva kasteepuvussa lepävästä lapsesta hymyilevän äidin käsivarsilla. Vieressä istuu isovelji, on kesä, sotakesä. Isä on rintamalla. Se on elämäni tärkein hetki, minut on kastettu. Kasvoihini ja rintaani on piirretty ristin merkki. Tähän hetkeen saan palata ja luottaa siihen, että minutkin on kutsuttu nimeltä Jumalan omaksi ja taivaan perilliseksi. Kasteen armolupaukset kantavat perille asti. Niihin luottaen olen saanut palvelua pappina Jumalan seurakuntaa.
Kolmas kuva:
Olemme kokoontuneet kirkkoon. Saan kastaa lapsenlapseni. Syvä kiittolisuutta tunnen siitä, että tämäkin lapsi saatetaan Vapahtajan omaksi. Hän lepää turvallisesti kumminsa sylissä. Piirrän ristinmerkin hänen kasvoihinsa ja rintaansa todistukseksi siitä, että ristiinnaulittu Jeesus Kristus on hänetkin lunastanut ja kutsunut opetuslapsikseen. Saamme yhdessä siunata pientä. Kastan hänet kolmiyheteisen Jumalan nimeen. Isosisko rutistaa kämmenensä pehmeää riepua, se on pölyrätti, jonka olin hänelle virkannut. Sillä hän huolellisesti pyyhkii pikkuvälensä päin. Seurakunta hymyilee lempeästi, kamerat räiskyvät. Jotakin koskettavaa ja samalla pyhää on tuossakin hetkessä.
Tuo pölyrätti sai olla osa tätä juhlaa.
Näin nämä kolme kuvaa kietoutuvat yhteen: Jeesuksen kaste, oma kasteeni, lapsenlapseni kaste. Sukupolvien ketjua liittävät yhteen Jeesuksen kaste, kastekäskey ja lupaukset, että kasteen armo kantaa elämässä ja sen turvin kerran saamme täältä lähteä kohti taivaan kotia. Kaste liittävät meidät Jumalan perheeseen.
"Suo kasteen armon uudistaa, oi Herra, elämäämme. Sen joka päivä puhdistaa suo meidät synneistämme. Sen virtaan vanha ihminen upota himoinensa ja nosta uusi ihminen elämään Luojaallensa." (virsi 214:3)

Sirkku Eho

Rovasti Sirkku Eho on eläkkeellä. Hän toimii aiemmin kirkon sairaalasielunhoidon kouluttajana.

Sanan Voimaa

- 09.01. Ps. 72:1-3. Jumala, neuvo kuninkaalle lakisi, opeta oikeamielisyyden hallitsijalle! Hän jakakoon kansallesi oikeutta, köyhiä palvelijoitasi hän auttakoon, niin vuoret kantavat rauhan hedelmää ja oikeus verhoaa kukkulan.
- 10.01. Miika 4:3-4. Hän, Herra, ratkaisee kansakuntien riidat, hän jakaa oikeutta väkeville kansoille lähellä ja kaukana. Niin taotaan miekat auran teriksi ja keihäät vesureiksi. Yksikään kansa ei enää kohota miekkaa toista vastaan eikä harjoittele sotataitoja. Silloin jokainen saa istua mitään pelkäämättä oman viiniköynnöksensä ja viikunapuunsa alla. Näin on Herra Sebaton sanonut.
- 11.01. 1. sunnuntai loppiaisesta. Luuk. 3:21-22. Paljon kansaa oli kastettu. Kun myös Jeesus oli kastettu, niin taivas aukeni hänen rukoillessaan ja Pyhä Henki laskeutui hänen ylleen näkyvässä muodossa, kyyhkysen kaltaisena. Ja taivaasta kuului ääni: "Sinä olet minun rakas Poikani, sinuun minä olen mieltynyt." Virsi 442:1 Herran ristin kantajiksi meidät kaikki kastettiin, lähimmäisten auttajiksi arkipäivän askeliin.
- 12.01. Jes. 12:3. Te saatte riemuiten ammentaa vettä pelastuksen lähteistä.
- 13.01. Joos. 3:17. Papit, jotka kantoivat Herran liiton narkkua, seisovivat kuivalla maalla keskellä Jordanin uomaa Israelin kansan kulkien jona yli kuivaa maata myöten, eivätkä he liikkuneet paikoiltaan, ennen kuin viimeinenkin israeliläinen oli päässyt Jordanin yli.
- 14.01. Gal. 3:27-28. Kaikki te, jotka olette Kristukseen kastettuja, olette pukeneet Kristuksen yllenne. Yhdentekevää, oletko juutalainen vai kreikkalainen, orja vai vapaa, mies vai nainen, sillä Kristuksessa Jeesuksessa te kaikki olette yksi.
- 15.01. Joh. 1:29. Johannes

näki, että Jeesus oli tulossa hänen luokseen. Johannes sanoi: "Katsokaa: Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin!"

- 16.01. Ps. 89:21-22. Herra sanoo: "Minä olen löytänyt palvelijani Daavidin ja voidellut hänet pyhällä öljylläni. Minun voimani vahvistaa häntä ja käteni on hänen tukenaan."
- 17.01. 1 Moos. 9:12-13. Jumala sanoi vielä: "Tämä on merkinä liitosta, jonka minä teen teidän sekä kaikkien maan päällä elävien olentojen kanssa kaikkiin tuleviin sukupolviin asti: minä asetan kaareni pilviin, ja se on oleva merkinä minun ja maan välisestä liitosta."
- 18.01. 2. sunnuntai loppiaisesta, Kristittyjen ykseyden rukouspäivä. Mark. 1:14-15. Kun Johannes oli vangittu, Jeesus palasi Galileaan ja julisti Jumalan evankeliumia. Hän sanoi: "Aika on täyttynyt, Jumalan valtakunta on tullut lähelle. Kääntykää ja uskokaa hyvä sanoma!" Virsi 175:1. Seurakunta koolla on, Herra, huoneessasi. Täällä jälleen etsimme sinun kasvojasi. Keskellämme kärsien, Jeesus Kristus, kuljet. Köyhät, sairaat, sorretut sydämeemme suljet.
- 19.01. Pyhän Henrikin muistopäivä. Hepr. 13:7-8 Muistakaa johtajianne, niitä, jotka julistivat teille Jumalan sanaa. Pitäkää mielessänne, miten he elämänsä elivät, ja ottakaa heidän uskonsa esikuvaksenne. Jeesus Kristus on sama eilen, tänään ja ikuisesti.
- 20.01. Ps. 105:3-4. Iloitkoot kaikki, jotka etsivät Herraa! Turvautukaa Herraan ja hänen voimaansa, etsikää aina hänen kasvojaan.
- 21.01. Tit. 1:1-2. Apostolina olen saanut tehtäväkseni auttaa Jumalan valittuja uskomaan, tuntemaan pyhän totuuden ja toivoen odottamaan ikuista elämää. Tämän on Jumala luvannut ennen aikojen alkua, ja hän pysyy sanansa.
- 22.01. Joh. 1:14. Me saimme katsella hänen kirkkautaan, kirkkautta, jonka Isä ainoalle Pojalle antaa.

Jorma Olavi Mäkelä 1945-2008

Isoveljeni Jomppa kuoli sairauden murtamana 3.10.2008.

Jomppa syntyi Keuruulla 17.9.1945 kurkijokelaisen Helli Lakkosen ja pihlajavetisen Vihtori Mäkelän toisena lapsena. Sota oli päättynyt ja jälleenrakennus alkanut. Isä elähti perheensä kirvesmiehenä. Hän rakensi Suomea kohti nykyistä hyvinvointia. Isän kuollessa 1958 äidin kasvatettavaksi jäi viisi lasta aikana, jolloin sosiaaliturvaa ei ollut.
Jompassa oli paljon karjalaisia luonteenpiirteitä: elämänilo, urheilullisuus ja toisten ihmisten kunnioitus. Urheilu oli Jompalle mieleen jo nuorena, lempilajeina olivat suunnistus, hiihto, jääkiekko ja jalkapallo. Viimeisen kisansa hän suunnisti elokuussa. Jomppa oli sisukas urheilija ja poikana: Suunnistuskavereiden lähdettyä kisaamaan hän myöhästyi kyydistä, koska sanomalehdet oli jaettava ensin. Jomppa polki pyörällä Keuruulta Koskenpäälle ja kisan jälkeen kotiin ja toipa vielä palkintolusikan mukanaan!
Nuorena Jomppa pelasi jääkiekkoa ja jalkapalloa Keuruun Pallossa. Hän oli molemmissa lajeissa joukkueensa parhaita pelaajia. Olin ylpeä isoveljestäni. Kouluun oli hienoa tulla, kun Jomppa oli illan ottelun sankari! Pelajaauraa seurasi vuosien toiminta jääkiekkotuomarina, SM-liigaa myöten.
Suunnistajana ja hiihtäjänä Jomppa oli loistava. Veteraani-ikäisten MM-hiihdoissa Italiassa 2006 hän oli 30 km:n matkalla yhdestoista ja viestissä seitsemäs. Suunnistuksen Suomen mestaruus tuli 55-vuotiaissa 2002. Hän edusti syntymäkuntansa

seuraa, Keuruun Kisailijoita. Jomppa ei tehnyt numeroa saavutuksiensa. Hän oli avulias ja sydämellinen, toiset huomioiva ihminen.
Jomppa opiskeli kartoittajaksi 1966 ja mittateknikoksi 1969. Koko työuransa, 1969-2008, hän oli Jyväskylän maalaiskunnan palveluksessa. Hän ei halunnut vielä jäädä eläkkeelle, koska piti työstään. Kaavoittajana hän oli luomassa edellytyksiä rakentamiselle kotikunnassaan. Jompan työpanosta olisi tarvittu myös uudessa Jyväskylässä.
Vuonna 1972 Jomppa ja Raila löysivät toisensa. He avioituivat seuraavana vuonna. Miia syntyi 1973 ja Petra 1976. Jomppa ja Raila rakensivat kodin Palokkaan 1978. Kun tontille oli tullut kuorma tiliiä, 2-vuotias Petra kysyi: "Ai krokotiiliä?" Viimeisinä vuosinaan Jomppa auttoi Petran ja tämän miehen Hannun kodin rakentamisessa Vaajakoskella. Jomppa ja Hannusta tuli kuin isä ja poika.
Jomppa ehti kokea Petran ja Hannun pojan syntymän ja kasvamisen. Vertistä tuli papalle ilon ja onnen lähte. Sairaalassa Jomppa toivoi saavansa nähdä, että Vertti täyttäisi vuoden. Toive toteutui vain 2 päivää ennen poismeno.
Isoveljeni sai elää hyvän elämän. Hänellä oli hyvä perhe ja hän sai tehdä sitä, mitä rakasti: urheilla. Jomppa jäi vain valoisia muistoja. Hän oli lapsuuteni sankari, todellinen isovelji. Hänen kuolemansa jätti sydämeeni aukon, joka ei umpeudu.

Tero Mäkelä Keuruu

Tervehdyksiä

Toimitus pahoittelee, että alla oleva joulutervehdys jäi inhimillisestä virheestä johtuen joulunumerosta pois.

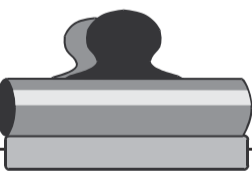
Hyvää alkaneen v. 2009 jatkoa ystäville ja sukulaisille toivottavat:

Louhi, Aili (Pajari, Mikrilä) ja Jaakko (Heinävesi) Vaasa * * *

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa
Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

NIMIPÄIVÄT

- 9.1. Pe Veikko, Veli, Veijo, Veikka
10.1. La Nyyrikki
11.1. Su Kari, Karri
12.1. Ma Toini
13.1. Ti Nuutti
14.1. Ke Sakari, Saku
15.1. To Solja
16.1. Pe Ilmari, Ilmo
17.1. La Toni, Anton, Anttoni, Antto
18.1. Su Laura
19.1. Ma Heikki, Henrik, Henri, Henriikki
20.1. Ti Henna, Henni, Henriikka
21.1. Ke Anne, Oona, Netta, Auni
22.1. To Visa

Huom!

Grillisytytin – juhlapakkaus

– sytytin saattoi puuttua

Toimituksessa myytiin joulun alla juhlapakkauksia, joissa on 8 kpl lämpökäyttötilöitä sekä sytytin.
Joistakin pakkauksista sytytin oli kuitenkin jäänyt pois. Jos olette saaneet sellaisen paketin, missä ei ollut sytytinä niin toimitamme sen postitse.
Toimituksen puhelin: 050 521 3336 toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Pahoittelemme tapahtunutta.

Toimitus.

Kurkijokelainen

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Liisa Koistinen, Lauri Laukkanen, Tapio Nikkari, Jaakko Taitonen ja Leena Virtanen
Toimitus: Päätoimittajan sijainen Jaakko Taitonen ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoinna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9-14
puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun yliköyhyysasteen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmäispäättövelvoitteesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 60 centtiä/mm + alv 22 %
Mustavalk. 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännölistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaikajättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi..... 35 euroa
6 kk..... 20 euroa
3 kk..... 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSÖP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivupaja, Loimaa
Paino: Satakunnan Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Kurkijoella 1820-1881 eläneen maakauppiaan ja talollisen Antti Häklin isä, maanviljelijä Jaakko Eerikinpoika Häkli (Häggli), synt. 1.11.1789 Kurkijoen Ihojärvellä, oli 2-vuotiaana muuttanut vanhempiensa mukana Kurkijoen Marianvaaraan v.1792. Antin äiti oli Kerttu Matintytär Kurki, synt. 31.10.1792 Jaakkiman Huhtervussa. Avioliitto oli solmittu 24.5.1811 ja perheeseen kuului kuusi lasta: Erkki, Juho, Antti, Jaakko, Matti ja Katariina.

Lapsista kolmas oli Antti syntynyt 30.11.1820. Avioiduttuaan hän muutti Marianvaarasta Kirkonkylän Raholaan. Puoliso Maria Israelintytär Paju, ent. Korhonen, oli syntynyt 2.12.1815 ja jäänyt leskeksi. Hänellä oli edellisestä avioliitostaan tytär Susanna Antintytär Korhonen, synt. 11.2.1840.

Kiinnostavaa on, että Antti Häkli kirjoitti muistiin asioita elämästään, sääolosuhteista, maatilan satonäkymistä sekä kotipaikkansa hallinnosta.

Herää kysymys, mistä Antti oli saanut luku- ja kirjoitustaidot. Lukkarinkouluja perustettiin 1770-luvulla, kiertokoulut aloitivat toimintansa v.1840. Miten suuri vaikutus opin saantiin oli ollut Antin vanhemmilla?

Muistiinpanoissaan Antti kertoo, että hänen rakkaimmat ystävät olivat rovasti Gabriel Reinhold Hartman ja koulumestari Matts Andersson Kylläinen. Näillä henkilöillä lienee ollut vaikutusta myös siihen, että Antin ainoa lapsi, 6.10.1848 syntynyt Jaakko lähetettiin aluksi opiskelemaan Viipuriin Wilken kouluun ja sieltä Jyväskylän Lyseoon.

Antin vaimo ei osannut lukea. Hän allekirjoitti asiakirjat puumerkillä M.H. Näin ollen Antti saattoi muisteloissaan huoletta kirjoittaa suunnitelmastaan saada taloudellista etua avioliiton solmimisen kautta.

Antti kirjoittaa:

”Olen syntynyt 30 p:nä marraskuuta 1820 Marojanvaaran kylässä no.2. Äitini oli Kerttu Kurki sukujaan Jaakkimasta.

Vanhempani olivat talonpoikia. Elivät hyvin köyhyydessä. Isäni oli hyvin jomero, muuten luonnoltaan siivo mies.

Olin 7-vuotinen, kun läksin palvelusta tekemään enoni ja tätini luokse, jossa toimitin paimenen ammatia 3 vuotta. Sitten kävin Pietarin takana samassa ammatissa 4 vuotta. Talvella kävin rahat tuomassa kotiin. Sitten meitä oli jo 5 veljestä. Minä olin kolmas. Sitten ruvettiin pysymään kotona. Talo rupesi vähän korjaantumaan. Tehtiin työtä kovasti. Silloin kaadettiin kaskea hyvin paljon. Pellon runto oli huonolla kannalla tykkänään. 1840 minä rupesin vetämään mutaa pellolle ja kaivamaan ojaa. Kun kä-

Maakauppias Antti Jaakonpoika Häkli

kirjoituksia 1800-luvulta elämästään Kurkijoella

vin hovissa ojankaivuussa, katsoin miten kapteeni Laureus panetti hovin peltoa kapeisiin sarkoihin, joka oli ennen runtukossa.

1844 paikkeilla kiellettiin kasken viljelys tykkänään ja kansa luuli siitä lopun tulevan tykkänään. Vaan se teki hyvää. Metsistä oli jo hyvin puute. Sitten rupesi pellonviljelys vähän rakentuman, metsät paisu jälleen. Nyt kotona ollessani kävin välistä kauppaa, mitä vaan sattui konsakin saamaan.

Sitten tuumasin käyvä naimassa. Se ei passanut kotitaloon. Tila oli huono, veljeksiä oli paljon. Minä läksin pois ja leskelle mieheksi 1846. Luulin hänellä olevan varoja enempi kuin olikaan. Siinä petyin. Yksi hevonen, 3 lehmää, vähän muuta kapinetta, rahaa ei

”Antti kirjoittaa: ”Olen syntynyt 30 p:nä marraskuuta 1820 Marojanvaaran kylässä no.2”

ensinkään, jota luulin olevanki.

Kahtoin parhaaks ruveta pitämään kotikauppaa, kun kahtoin paikan sopivaksi, jota meinasin jo tullessani

ki. Kotoa sain hevosen, sen kauppasin, jolla pääsin alkuun ja sain vähän tavaraita. Vähän uskottivelkaa. Se rupesi onnistamaan hyvinkin. v.1848 syntyi poika.

1854 syttyi Rimin sota, joka hätyytti jo Suomeakin. Silloin kaikki tavaranhinnat muuttui. Jauhokuli maks 4 ruplaa, puuta suolaa maksoi 2 ruplaa. Minäkin toin suoloi Pietarista. Silloin satun hyvä heinäkauppaan, joita kuletin kanavalle ja Viipuriin. Siellä maksetti 45 ja 50 kopeekkaa puutalta. Voitin sinä talvena 300 ruplaa. Se oli minusta silloin suuri raha. Sitte pääsin venetkoon, joita oli muillakin kyläläisillä, joilla kuletettiin kaikki Suomen voit Pietariin ja Savonlinnan kauppamiehien tavaraita takaisin. Ne vähän löi sisäänpäin. Sitte alkoi vähän järjesty rahoja, millä jo pääsin useampaa kauppaa tekemään.

Hevosi ja lehmi ostelin hyvin. Silloin ei saattanut puotitavaraa ostaa paljon, kun se oli luvaton, eikä se kauppaollut minusta oikein lieleistä, vaikka jo pääsin sitten luvalliseksiin.

Minä halusin aina omistaa oman pellon. Minua aina

suututti ne hovilaisten kujeet ja se orjallinen elämä.

1867 ostin Savojan tilan. Sitten minä pääsin kuin luonnonrauhaan. Enemmän ei tarvinnut pelätä niitä hovin poiskäskyjä.

Vaan murheetonna täällä ei näy saavan elää.

Sitte oli pojasta kovin surua, kun se rupesi hurjailema ja mänemä sotaväkeen. Lieneekö tuosta Jumala kuullut minun rukoukseni, Ja minu uskonni oli niin luja, että minä en uskonut Jumalan minulle niin suurta harmia antavan. Joka päivässä kärsiä.

Se tuli isän tykö kuin tuh-lajapoika konsanaki.

Tauteja minä olen kärsinyt hyvin kovia. Minä uskon näillä kaikilla Jumalan silloin vetävän ihmistä häntä muistamaan.

1870 olen ruvennut pojan päälle luottamaan kauppa-asijat.

Pelko on, miten käynee, kun se on rajupäinen.”

Pelko oli aiheeton. Jaakko Häkli sai isänsä liikkeen omistukseensa v.1875 ja hänen toimestaan siitä kehittyi Itä-Suomen suurin maaseutukauppa. Kymmen vuoden kuluttua Jaakko siirtyi puutavara- ja laivan-

varustamoalalle, kunnes 13.8.1891 avasi Viipurissa Torkkelinkatu 8:ssa tukku-liikkeen Juho Lallukan ja Wilhelm Paischeffin kanssa. Liikkeen toiminimeksi tuli Häkli Lallukka ja Kumpp.

Jaakon lähettäminen opintielle ja lyseoon asti sekkä kotoa saatu opetus maakauppiaaksi johti siis menestykseen liike-elämässä, ja sen myötä tuli mahdollisuus lahjoittaa varoja suomenkielisen kansansivistystyön ja kulttuurin edistämiseen.

”Minä halusin aina omistaa oman pellon.”

Vaatimattomista oloista lähtöisin olevana Jaakko tunsi syvää myötätuntoa tavallisen ihmisen asemaa kohtaan. Hän oli talonpoikaissäädyn edustajana neljällä valtiopäivillä 1882-, 85-, 88 ja 91. toimien mm. valtiovarainvaliokunnan jäsenenä ja rautatievaliokunnassa. Hänen tärkeimpiä töitään valtiopäivillä oli anomus lahjoitusmaaolojen parantamisesta. Jaakko kuoli 53-vuotiaana 28.5.1902.

Jaakon lyhyt elämä oli täynnä liiketoimintaa, kulttuurin edistämistä ja aatteen

paloa, todellinen soihdunkantaja.

Vanhemmat olivat luo-neet pojalleen hyvän kasvu-alustan tuleviin haasteisiin.

Antti-isä ei ehtinyt nähdä poikansa menestystä tukkukauppiaana. Hän kuoli 12.10.1881 Kurkijoen Raholan kylässä.

Maria sai kokea iloa Jaakon menestyksestä, mutta joutui kokemaan myös surua poikansa varhaisesta kuolemasta.

Jaakko on haudattu Viipurin Sorvaliin, paikkaan numero on 834. Kuvanveistäjä Emil Halonen on veistänyt hautakiveen kasvoreliefin ja kuvan soihdunkantajasta. Kivi on nostettu ylös kesällä 2008 hautausmaan kunnostustöiden yhteydessä.

Maria-äiti kuoli 30.3.1906 elettyään runsaat 93 vuotta. Hänet on haudattu Kurkijoen hautausmaalle, missä vielä v.2004 oli tunnistettu rauta-aidan ympäröimä hautakivi kirjoituksineen.

Antin omat muistiinpanot merkellisimmistä vuosista ja ajoista:

1856 tuli hallavuosi pohjan puolelle.

1857 tuli katovuosi Viipurin lääniin.

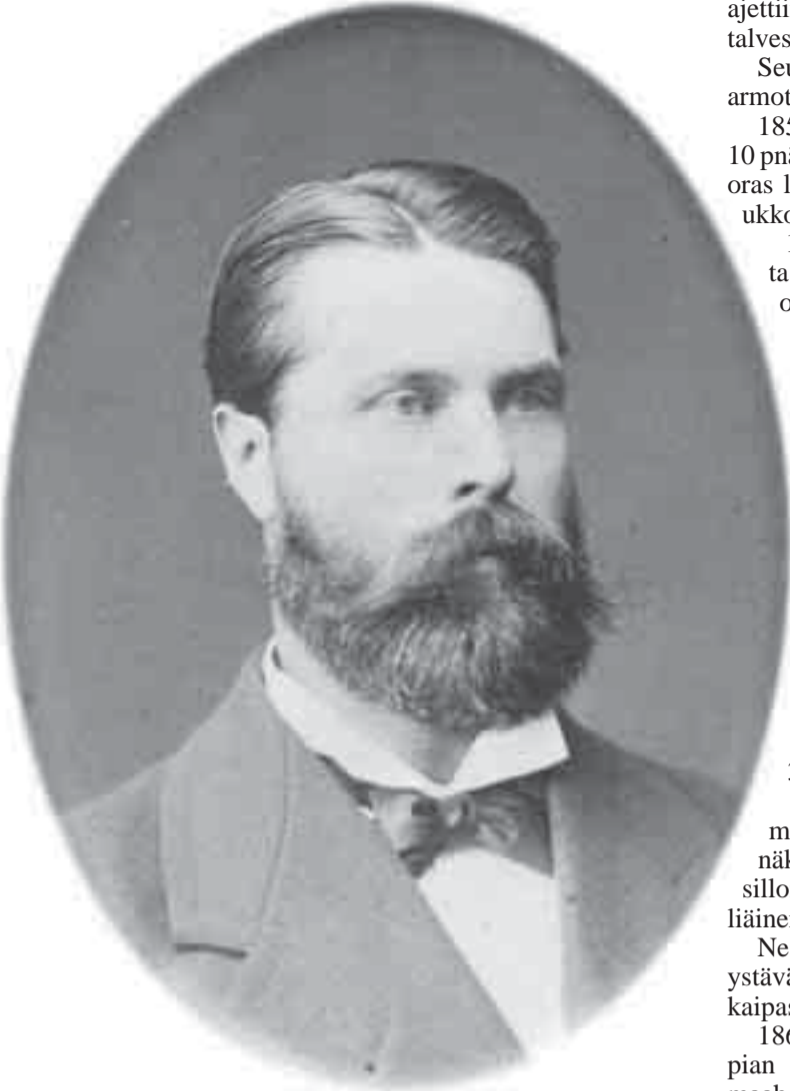
1858 tuli jouluna niin

Maakauppias Antti Jaakonpoika Häkli

Antti Häklin puoliso, Maria Häkli

Antin ja Marian poika, Jaakko Häkli

vähän lunta, että kärrillä ajettiin. Ei ollut paljon koko talvessa lunta.

Seuraavana kesänä tuli armoton pouta ja kuiva.

1859 tuli kesä ajallaan. 10 p:nä huhtikuuta oli rukiin oras likeellä, 24 p:nä jyrisi ukkonen kovasti.

1861 19 p:nä toukokuuta oli hyvin kylmä. Piti olla talvivaatteissa.

1862 tuli kallis elon hinta. Rukiit maksoi 850 kopeekkaa tynnyri, jauhokuli 1050. Samana vuonna paloi Pietarin naretkä (vaatehalli). Silloin tuli myöhänen uutinen. 3 p:nä syyskuuta vasta sai ruveta leikkaamaan ruista.

Samaan aikaan kuoli rovasti Hartman (Gabriel Reinhold Hartman 1848-3.9.1862)

1863 kuoli koulumestari Kylijänen, minäkin olin kovasti kipeä silloin (Mats Anders Kyliäinen k.28.2.1863).

Ne oli minun rakkaimmat ystäväni, joita minä oikein kaipasin.

1865 sateen takia jäi ruis pian kaikilta panematta maahan. Silloin kasvoi ohra hyvin.

1867 toukokuun 25 p:nä oli täysi talvi, vanhaa lunta ja pakkasta. 4 p:nä kesäkuuta meni joesta jäät pois, 8 p:nä aukesi selkä jäiltä. Samana vuonna tuli hallavuosi. Kaurat kylmi.

”1867 toukokuun 25 p:nä oli täysi talvi, vanhaa lunta ja pakkasta.”

1868 keväällä maksoi siemenet 8 ruplaa, kauratynnyri ja koko kuli maksoi 14 ruplaa.

Kerjäläisiä tuli Suomesta paljon ja niitä kuolikin hyvin paljon nälkään.

1869 kesä oli poutaa, ettei ole ollut miesmuistiin.

1870 tuli hyvä vuosi. Sitteen vietiin viljaa ulos paljon. Venäjän jauhoi ei tarvittu ensinkään.

1871 tuli vuosi keskinkertainen.

1872 tuli kesä aikasen. 4 p:nä huhtikuuta oli rukiin oras likellä. Koko kevät oli varsin lämmintä, vaan ruisvuosi tuli huono. Sulan talven takia etenkin uutisen oraat märkänivät. 20 p:nä kesäkuuta aloitti ruis heilimoida hyvästi. 1 p:nä elokuuta keikattiin ruista. Syksy oli oikein sopivaa ilmaa, sulaa ja lämmintä Antin päivään asti. Rekikeli tuli vasta 19 p:nä tammikuuta,

sitten tuli lumipyry ja se kesti viisi päivää.

1873 oli keväällä eläinten ruoka julman kallista. Olkiparmas maksoi 5 ja 6 ruplaa, heinäpuuta 40 kopeekkaa. Hautveräoja oli jäässä juhannukseen asti. Tavaroita saatiin vaatimisen kautta. Paitsi ettei ollut myöhänen kesän tulon kanssa, tuli syksyllä kovat jäät. Kesä tuli aikaseen ja oikein hyvä vuosi kaikesta laadusta.

1874 tuli tavallinen vuosi. Aikasen pantu ruis märkäni.

1875 oli poutakesä. Kaura ja heinä kasvoi hyvin. Vähäinen syksy oli niin kuiva ja poutainen, ettei vanhat muista. Kaivoista ei saatu Keyrin aikana vettä ja meidänkin kaivo kuivas koko talveks.

1876 tuli samanlainen pouta, vielä kuivempi. Heiniä ja kuroja vielä vähempi. Rukiita kasvoi jotenki hyvästi ja karisi kolme kappaal kuhilaasta.

1877 oli keväällä pouta. Syksy olikin niin sateinen, että sato vettä pari kuukautta. Talvi tuli viikkoa ennen joulua. Halla turmeli puolet kuroja ja soilta rukiin. Turkin ja Venäjän välillä oli suuri sota.

1878 suli lumi aikasen, jäät meni joesta 14 p:nä huh-

tikuuta. Talvi oli leutoa pakkasta. Ei noussut 20 pykälää ylempäs.

1879 tuli tavallinen vuosi. Heiniä kasvoi eri hyvästi.

1880 tuli hyvä viljavuosi. Rukiista karisi parhaimmista 3 kappaal kuhilaalta, heiniä tuli hyvin niukasti.

1881 maaliskuun 22 p:nä lähtivät jäät joesta liikkeelle ja 26 p:nä lähtivät vasta pois.

Antin omien kirjoitusten lisäksi on jälkipolville säästynyt Marian ja Jaakon välinen kauppakirja sekä Marian jälkisäädös. Molemmat asiakirjat ovat Marian osalta allekirjoitettu puumerkillä M.H.

Vaikka Maria lieene ollut käsistään kätevä, työteliäs ja osaava ihminen, olisi luku- ja kirjoitustaidosta ollut hänelle suurta hyötyä pitkän elämänsä aikana.

Me jälkipolvet tunnemme suurta kunnioitusta esivanhempiemme Antin, Marian ja Jaakon elämäntyötä kohtaan.

Tuusulassa, marraskuun 14 p:nä 2008

Airi Heikkilä
o.s. Häkli

Pauli Terännön kirje pikkuserkulleen Jaakko Terännölle:

Pikkuserkkuni Jaakko, terve!

Kirjoitan lupaukseni mukaan, vaikkakin näin myöhään.

Sielunmaisemana ovat lapsuuteni kotikunnaat, Mälkiinlampi ja pellot. Lapsena aina puhuimme Mälkiinlammesta, kahdella i:llä. Maat ja lammen sen mukana aikoinaan isoisämme Feodor Terenjeff osti erottuaan Tereskan paikasta. Tereskassa sinun isäsi ja Pekka-setäsi äitinsä Karoliinan kanssa jatkoiva elämäänsä Karoliinan jäätyä leskeksi suuren perheensä kanssa.

Ehkä muistat jotain lapsuudesta, uskoisin sinun syntyneen siellä.

Poikasena usein vierailin Tereskan muistorikkaassa paikassa. Sitä en tiedä, syntyikö se koko veljessarja siellä, ja kuuluiko siihen tyyttöjäkin.

Tiedän että yksi veljeksistä muutti luterilaiseseen uskontoon mentyään naimisiin luterilaisen kihlattunsa kanssa. Se kuuluisa ja rikas Jorma Terentjeff, joka asuu jossain pohjoisen suunnassa, saattaa olla sitä haaraa. Enpä tiedä. Olisi se komeaa jos suvussa olisi niin rikas jälkeläinen. Kurkijoella eletyn elämäni aikana en tuntenut kuin isoisäni Feodorin, Jaakon ja Mikaelin jota Mikko-sedäksi kutsuttiin. Hän asui Raholan kylässä harjoittaen sepän ja maanviljelijän ammatteja. Muistan aina hänet yksililmäisenä. Oliko takoessaan kuumaa rautaa jokin tulenhehkuinen kimpale lennähtynyt silmäänsä puhkaisten sen. Hänen yksi lapsensa, Tevolan Johannes (Jussi), asui myöhemmin Pöytyällä Anja-vaimonsa kanssa. Heille syntyi

viisi poikalasta. Johannes kuoli tapaturmaisesti auton ajettuaan päällensä. Martta, yksi sisarusparvesta, oli kansakoulunopettaja. Hän oli naimisissa Ijäksen kanssa ja eli viimeiset vuodet Lauttakylässä. Heillä ei ollut lapsia. Tevolan ja Häklin lapset ovat meidän pikkuserkkuja.

Molemmat sodat sekoittivat sukumme ja ajoivat jäsenet ja serkut keten minnekin. Niin kävi muillekin juurensa menettäneille. Sukulaisemme ovat osittain vieraantuneet toinen toisilleen. Voi olla, ettei sukulaisten väliset suhteet tule koskaan selville. Niitten seulominen ja vatvominen on liian raskasta kun kuntonikin huononee päivä päivältä. Sain sen verran itsestäni irti, että menen röntgeniin, tutkitaan mikä polvessani on vikana. Luultavasti on kulumaa. Varsinkin Olavi-veljeni kohdalta elämää on vaikeaa. Hänen jalkansa ovat huonona, ei hoitanut itseään riittävästi VR:llä ollessaan. Päiski vai töitä kivuita huolimatta. Nyt on polvet loppu. Onhan hänellä ikääkin jo 83 vuotta.

Sain kuulla, että poikani Marko ja vaimonsa Marjut saavat kolmannen lapsensa. Kuvista päätellen heille syntyy kolmas poika helmi-maaliskuun vaihteessa.

Menen kaihoisaan menneisyyteen:

Muistan Pentti-veljesi Kurkijoen sotilaspoika-ajoilta. Hän kuoli tapaturman seurauksena. Hän lasketteli hurjaa vautia vähän lumen aikaan ja kaatui kynnöseltoon. Pelto oli jäässä

ja hän sai aivotärähdyksen. Suksen kärki sattui vielä nenään ja siitä tuli paljon vertä. Sairaalassa Pentille tuli verenvuoto aivoihin ja siihen hän menehtyi. Muistan hyvin Pentin hautajaiset. Oli sotilaspojan hautajaiset kunniarivistöineen. Silloin itkin katkerasti. Kävi Pentti poikasena meillä useasti. Toinen veljistäsi, Hanski, (Johannes), oli meillä usein nähty kaveri. Hän oli Olavin ikäinen. Hänet näin usein myös isäsi kaverina alasimen ääressä sepän alkeita opettelemassa. Pekko-sedällä, isäsi veljellä, oli nuorena astmaattisia henkitysvaikeuksia. Muistankin hänen kuolleen nuorena Pöytyällä. Hänhän eli teillä viimeiset vuotensa. Kaksoistyöt Hilikka ja Sirkka olivat Katri-tätimme kanssa usein marjametsässä. Se oli tiivistä kanssakäymistä-vuoroin vieraissa.

Isoäitisi Karoliina vaati ehdottomasti käydä häntä virpomassa palmusunnuntaina. Toinen paikka oli Olkkonen, teidän naapuri, ja siellä asuva Olenaksi sanottu vanha täti-ihminen. Meitä, Olavia ja minua hän aina passasi pöydässä lauseilla ”no syö, syö nyt” vaikka ruoka ja herkut oli ihan leuan alla, työntäen niitä vielä lähemmäs. Olkkonen meni vanhana poikana kihloihin erällä Valamon reissulla palvelijattaren kanssa. Hän oli komea, uhkeapövinen naisihminen.

Talvisodan loputtua kun siirryimme välirauhan aikaan, jouduimme Heinosen Heikin kanssa karjan ajoon. Kovilla pakkasilla ajoimme Putikon seisake nimiseen paikkaan ennen Savonlin-

naa. Siellä lastasimme karjan härkävaunuihin ja veimme lehmät Mikkeliin Osuusteurastamolle. Seuraavan yön nukuimme Mikkelin maaseurakunnan kirkon parvekkeella. Saimme seuraavana aamuna suuren lautasehjän kaurapuuroa. Sitä tiputelimme ohikulkevan ihmiskunnan niskaan. Minulla oli puhkikulussa olevat huopatossut jotka pakkasessa vielä menettelivät. Sitten löysimme itsemme Vita-saarelta. En tiedä mihin Heikki joutui, mutta jotenkin eksyimme toisistamme. Maantietä tallustessani tapasin erään seurueen. He kyselivät Suojärven rajakarjalan murteella ”kah, mihe prihatsu olet menossa”. Kerroin olevani Kurkijoelta ja että äiti oli Suojärveltä. Silloin riemastuivat ja ottivat suojiinsa. Seurueeseen kuului muutama kivan näköinen tyttöläpsi, 14-15 vuotiaita. Taisin ihastua pikkuisen. Ne kiltit ihmiset ruokkivat ja syöttivät nälkäisen. Sitten veivät mukanaan yhteen taloon jonka isäntä oli jonkinlaisen huollon johtaja. Riemastuin kun talon pihamaalla veljenne Hannes tuli vastaan. En enää muista siitä tapaamisestamme muuta, kuin että nimemme perusteella tiesimme olevamme sukulaisia. Sitäkään en muista kuinka kauan sillä tiellä olin. Kuitenkin kevät alkoi lämmittää maisemaa ja sulattamaan hankia. Märkkää tietä astellessa kastuivat sukat ohuitten huopatossujen läpi. Isäntä kun tämän huomasi, hommasi meille kummallekin kumiteräsaappaat. Hannekselle, joka oli isompikasvuinen, saappaiden koko oli sopiva. Itse yritin lonksuttaa suurilla saappailla ja suututti koko kengät. Isäntä vihastui kun sanoin niitten olevan sopimattomat. Kovasti vihasinkin ja häijysti karjui minulle. Vedin rikinäiset huopatossuni jalkaan ja mitään sanomatta läksin

lonksuttamaan kohti Viitasaaren kirkonkylää sen koommin näkemättä talon väkeä. Hannesta en myöskään sen jälkeen nähnyt. Vasta Pöytyällä, vuosien jälkeen, jälleen tapasimme. Silloin Hannes oli seppänä pajassaan.

Siinä aikani käveltyäni tienvieriä pitkin kohti Viitasaaren kirkonkylää, sukat aivan likomärkinä, nälän kurniessa suolissa, yhtäkkiä huomasin tutun hevosen kiskovan evakkorekeä. Kiljaisin ”Virku”. Samassa huomasi Olavin olevan ohjaksissa ja Katri-tätini selin menosuuntaan istuvan kuorman päällä. En iloisempaa kohtausta ole kokenut elämäni aikana. Hyppäsin kyytiin iloisena ja helpottuneena. He olivat menossa johonkin osoitteen lähikylässä, tulevaan kortteeriin.

Tämän kerron siksi, että Karjalan poikaa jo silloin johdateltiin kohti suurta seikkailua joka on ”elämä itse”.

Kyyneleet tulevat enkä enempää kerro. Eivät ne ole kuitenkaan ainoat kyyneleet joita olen vuodattanut. Olen ilonen, että olen elossa, ja niin kai siekiä, Jaakko. Odottelemme Joulua ja Onnellisempaa Karjalan Heimon tulevaisuutta.

Sydämellisesti tervehtien Pauli Teräntö, pikkuserkkuni.

Terveisiä koko perheelle, veljillesi ja sukulaisille!

Jaakko Teräntö

p.s. Kysyin Paulilta luvan tämän kirjeen julkaisemiseen. Siihen hän suostuikin ja se on kiva asia. Kirje on kirjoitettu Kokkolassa 18.11.2008. Pauli on 82 vuotias. Hän on toiminut valokuvauksyrityksenä. Jaakko, pikkuserkku, asuu Turussa ja on 69 vuotias.)

Matkoja menneisyyteen

OSA 1.

Olen saanut ikää niin runsaasti, että voin muistella yli kuuden vuosikymmenen takaisia aikoja. En ole vain muistellut, vaan olen myös vierailut niillä paikkakunnilla, joissa aikoinaan olimme evakossa, kävellyt samoja teitä ja katuja, katsellut samoja näkymiä kuin silloin. Näkymät ovat tänä aikana muuttuneet. Sitä sanotaan kehitykseksi. Olen käynyt Viitasaaren Löytänässä sekä Suolahdessa ja Ylistarossa, joissa silloin asuimme. Olen nähnyt, mitä vuodet ovat saaneet siellä aikaan samalla kun itse olen vanhentunut ja harmaantunut.

Löytänä

Meidän perheemme vietiin talvisodan jälkeen Simoon, josta matkasimme parin viikon kuluttua Viitasaarelle Löytänän kylään. Joskus ohimennen 60-luvulla pistäydymme siellä. Leveä valtatie ei vielä hallinnut sitä niin kuin nyt, kun tein sinne tutustumismatkan kesällä 2008.

Viitasaaren kirkonkylään en evakkomatalla tullut tuntemaan. Siitä on sittemmin tullut kaupunki. Kävin illalla sinne tultuani ja seuraavana

aamuna tutustumassa siihen. Henrik Gabriel Porthan oli siellä syntynyt ja häntä oli muistettu puistolla ja ainakin kahdella muistomerkillä. Poikkesin sankarihautoilla. Pitkissä ristiveissä mainittiin kaatumispaikkoina muun muassa Tyrjä ja Parikkala. Olisin jutellut hautojen hoitajan kanssa, mutta hän vain viittoili ja puisteli päätään. En tiedä eikö hän ymmärtänyt kysyjän kieltä vai oliko siihen joku muu syy.

Iltapäivällä matkustin Löytänään bussissa. Siinä oli minun lisäksi toinenkin matkustaja. Juttelin kuljettajan kanssa. Hän kertoi tehneensä aikoinaan paljon Karjalan matkoja kuljettaessaan karjalaisia kotiseuduilleen. Oli käynyt muutaman kerran myös Kurkijoen kirkolla ja Elisenvaarassa. Pyysin, että hän jättäisi minut pois koulun luona, koska se oli sellainen kiintopiste, jonka varmasti tuntisin, jos kylä olisi paljon muuttunut.

Koulun tunsin. Sitä korjattiin kylän harrastustoiminnan käyttöön, sillä koulun toiminta oli loppunut. Siitä oli tullut sellainen muinaismuisto, että museovirasto määräsi, kuinka sitä saa tai pitää korjata. Koulun luona

oli alikäytävä. Siitä ei ollut pitkä matka evakkotalomme Kumpulaisen kohdalle. Kävelin tien vierustalla kulkevaa kevytvyäylää. Kumpulaisen taloa ei enää ollut. Silloin oli maantie kulkenut pihan läpi eikä liikenne niissä oloissa paljon häirinnyt vaikka me asuimme tavallaan keskellä maantietä. Nyt kylän halkaisi musta asfalttisarka, nelostie. Se peitti monta hehtaaria pie-

nen kylän peltomaata, joka makasi asvaltilla. Tie oli tehty muille, ei kyläläisille. Heille olisi riittänyt vanha mutkainen maantie. Myös meidän evakkotalomme pihoineen oli valtatie vienyt.

Tässä yhteydessä pitää painaa pää pensaaseen ja hävetä. Kirjassani "Elisenvaarassa ja evakossa" olen maininnut talon nimeksi Rantanen. Se oli väärää vanhan miehen muistinvaraista tietoa. Vasta matkaa valmistellessani asia selvisi. Jossakin matkailuesitteessä mainittiin Löytänässä oleva majoitustalo. Soitin sinne, kyselin kylän kuulumisia ja oikea nimi selvisi. Sitten soitin Kumpulaisen nykyiselle isännälle. Hän vastasi Jyväskylästä sairaalasta, emmekä voineet tavata, niin kuin molemmat halusimme.

Vanhan talonpaikan kohdalta kiipesin jyrkkää ojanpenkkaa valtatielle. Sen toisella puolella oli nykyinen Kumpulaisen talo. Läksin astelemaan tuttua tietä Löytänänjärven rantaan. Siellä

olimme kesällä 1940 uineet ja kalastelleet. Tiellä kimpuuni hyökkäsi kaksi koiraa. Huomasin, että Kumpulaisen talon ovi oli auki ja pihassa seiso auto. Oletin, että isäntä on sittenkin päässyt sairaalasta ja läksin koirat kintereilläni taloon. Siellä oli hänen tyttärensä, joka oli juuri tullut Kaustisten kansanmusiikkijuhlilta ja oli valmistamassa ruokaa lapsilleen. Hän tiesi matkastani. Hänen isänsä oli soittanut ja kertonut siitä.

Vähän aikaa juteltuamme palasin rantatielle. Sen varrella oli ollut savusauna ja oli nykyin, mutta uudempi. Tie oli jatkunut rantaan saakka, mutta nyt se kääntyi lähellä rantaa vasemmalle. Tien ja rannan välillä oli tiheä viidakko pensaita ja korkeita ruohokasveja. Niiden läpi tunkeuduimme Löytänänjärven rantaan saakka. Siinä se nyt lepäsi edessäni, niin kuin lähes seitsemän vuosikymmentä sitten. Rannan lähellä oli kivi ja muistin, että olihan se ollut siinä silloinkin. Tällä

Olavi Kallioniemi on kirjoittanut kirjan Elisenvaarassa ja evakossa. Hän kuvaa siinä Elisenvaarassa sotaa edeltävänä aikana omien kokemustensa kautta, oman perheensä elämää, koulu- ja muistoja ja puuhia naapurien poikien kanssa. Kirjaa on saatavana Kurkijokelaisen toimituksessa hintaan 15 eur.

paikalla me päivisin uimme ja ongimme. Rannassa oli silloin kaksi venettä, joista toisella soutelimme ja ongimme kauempana kaislikoiden luona tai vedimme uistinta. Rannan lepänrunkoja vasten seisoivat onkemme, silloin kun emme niitä käyttäneet. Mielessä on vain aurinkoisia, kuumia kesäpäiviä, juuri kuin tämä vierailupäiväni.

Tielle palattuani läksin kävelemään sen laitaa Viitasaarelle päin. Oikealla lepäsi Löytänänjärvi puiden takana kauniina ja tyynenä. Vuosikymmeniä sitten en sen kauneuteen kiinnittänyt huomiota. Kilometrin päässä oli ollut kauppa ja muutakin asutusta, nyt ei mitään. Kyläiteitä erkani maantien kummallekin puolelle. Siellä kai löytänäläiset asuivat, syrjässä valtatie melusta.

Matkani tuloksena toteusin, että Löytänän järvi ja koulu ovat paikoillaan. Silloista Löytänän kylää ei enää ollut. Sen tilalla oli leveä ja vilkas valtatie. Koulun luona olivat ainoat talot, jotka näin, oli kauppaakin. Kumpulaisen tytärtä lapsineen ja koulun korjaajaa lukuun ottamatta en nähnyt muita ihmisiä. Vajaat kolme kilometriä kävelyäni jäin pysäköille puun varjoon ihailemaan järveä ja auringon kiloa sen pinnalla. Odotin bussia, joka pian tuli ja vei minut takaisin Viitasaaren kaupungin keskustaan, josta välittömästi jatkoin matkaani Savoon.

jatkuu...

Kukkula, entinen suojeluskuntatalo, jossa myös Elisenvaaran yhteiskoulu toimi.

Ilta Elisenvaarassa 20.6.1944

Olin 14-vuotias, kun lähdin yksin iltajunalla Hiitolasta isovanhempieni luo Kerisaloon. Elisenvaarassa piti vaihtaa junaa ja odotella asemalla muutama tunti. Oli jo melko pimeä, kun juna saapui Elisenvaaran

asemalle.

Aseman seutua oli pommitettu ja myös pitkää evakojunaa, jossa oli kuollut paljon ihmisiä. Muistan hyvin, kun nuo junavaunujen rauniot vielä savusivat. Monin paikoin näkyi tu-

lenliekkejä, ja haju oli tosi paha. Asemarakennus oli tuhoutunut.

Meidät matkustajat ohjattiin aseman lähellä olevaan rautatieläisten taloon, joka oli säästynyt pommituksilta. Muistan, kun istuin keittiös-

sä jakkaralla. Oli pimeää ja rikkoutuneista ikkunoista tuuli sisään. Sotilaat kulkevat katsomassa, olisiko komeroissa mitään otettavaa.

Hetken kuluttua kuului lentokoneen ääntä. Kaikki pelästyivät – taasko pom-

mitus? Vain yksi lentokone lensi ylitsemme melko matalalla, todennäköisesti suomalainen kone. Tulihan se juna lopulta ja pääsimme jatkamaan matkaa.

Hyvin selvisin yksin tästä junamatkasta ja pääsin perille Kerisaloon. Jonkun ajan kuluttua palasin vielä Hiitolaan. Toiselle evakkomatalle lähdin muun per-

heen kanssa pitkin maantietä kohti länttä. Tavarat hevosen rattailta ja eläimet kävellen perässä.

Muistelee Tampereella Anja Kiviniemi os. Hämmäläinen, juuret Kurkijoen Aromäessä.

Uralin takaa 72 vuotta sitten

Kirjoittajalta oli palautusanomus vuodelta 1934, joka ei johtanut tuloksiin. Joulukuussa 1937 hänet vangittiin ja seuraavan vuoden maaliskuussa ammuttiin. Saman kohtalon kokivat monet muut. Heidän joukossaan oli monien Karjalan pitäjien naisia ja miehiä. Osa oli loikannut yli rajan ja osa Amerikan kautta muuttaneita.

Komenski 6.11.1936

”Päivää sisko taasenkin, näin pitkästä aikaa. Minun ei ole tullut kirjoitetuksi täältä sinnepäin mitään. Eihän tässä minulle oikein

erinäistä kuulu, nyt olen tällä kertaa josta-kuinkin terve. Minä tässä hoitin koko kesän reumatismia. Minä tein koko pitkän matkan täältä, kävin vähä lämpimillä paikalla Taskentissa, mutta kun ei ollut passija niin toivat vankittuna takaisin.

Nyt olen taas samassa paikassa kun viime talvenakin, lämmittäjänä kyllä. Minulla tässä helppo paikka on olla, mutta palka on pieni. Kun täällä on kaikki kallista mutta, siinähän se menee, kun ei mitään ajattele. Kylhän täällä on jo saanut ajatellakin tar-

peeksi vaikka mitä. Ei ne näytä meitä pois laskevan täältä ainakaan tällä kertaa, mutta en osa sitä sanova voihan ne vielä joskus laskejakin jos ikä riittää. Eihän tämän erinäisempiä kuulu.

Talvi on kova taas täällä pakkaneen on siinä kolmen ja neljänkymmenen asteen vaiheilla joka päivä. Lunta ei täällä kyllä ole kun hyvin vähä.

Mitä sinnen teillepäin kuulu. Oletteko ollut siellä terveenä ja miten se siellä muuten hurise. Onko siellä ehkä töitä ollut.

Minä tässä kirjoitan Einolle samalla kirjettä, tietysti hän asu vielä siellä Virolahtella.

.... tästä lähti jo reissulle, mutta hän kyllä tule takaisin tänne. poika on jo täälläpäin, mutta tällä kertaa hän metsä töistä joku sata kilometriä, ja nyt en osa muuta kirjoittaa kun hauskaa jouluva toivon teille kaikille täältä Uralista kirjoitahan kun tämän saat. Mitenkä se Vappu jaksaa onko hän palveluksessa. Sano paljon terveisiä hänelle ja samalla kaikil Kujalan veljille.

Hyvästi hyvä vointija toivoo VK”

Hiitola-Kurkijoki sukututkimuspiiri täytti 10 vuotta

Hiitola-Kurkijoki sukututkimuspiiri on toiminut 10 vuotta. Joulukuun 11. päivänä Karjala-talolla vietettiin täysiä kymmenvuosisuhla. Mukana oli myös Katarina Kangasniemi (6 v), jonka äidin Helinä Kekin sukujuuret ulottuvat Hiitolaan, mutta myös Kurkijoeltakin löytyy hänen esivanhempiaan. Katarina on nuorin sukututkimuspiirin kokouksiin sen historian aikana osallis-

tunut, ensimmäisen kerran hän osallistui kokoukseen jo 7 kuukauden ikäisenä.

Katarina on usean sukututkimuspiiriläisen sukulinen, hänen esivanhempiaan ja sukulaisia on löytynyt ainakin seuraavista suvuista: Kekki, Parkkali, Huuhka, Schwartz, Paksujalka, Kalpio, Repo, Sikiö ym. Toivottavasti piiriläiset jatkossa pystyvät jatkamaan sukututkimuksiaan niin,

että yhä useampi löytää sukulaisuhteensa häneen. Katarina on noin vuonna 1635 Hiitola Kävälässä syntyneen Juho Kekin jälkeläinen 11 sukupolvessa. Hänen äitinsä on Hiitolan Tiurulassa syntyneen Pauli Mikael Kekin tytär. Koska Paulilla ei ole yhtään poikaa, nimi Kekki poistuu tästä sukuhaarasta, mutta eihän se nimi miestä tai naista pahenna. Katarina jatkaa suvun perinteitä

ja haluaa vaalia karjalaisia sukujuuriaan, vaikka nyt onkin saanut pohjalaisen sukunimen isänsä mukaan. Kukapa tietää, minkä nimen hän vielä elämässään saa? Juhlakokouksessa Katarina teki omia muistiinpanoja.

Helinä Kekki

Kuva Hiitola-Kurkijoki sukututkimuspiirin tapaamisesta. Kuvassa kokouksen nuorin osallistuja, Katarina

Tulipahan luvattua!

Vuosi vaihtui jälleen raketien räiskyessä. Toiveita, lupauksia ja ennustuksia varjostivat ehkäpä maailman heikko taloudellinen tilanne, joitakin suomalaisia kosketti myös oman kunnan laihdutuslupausten, tupakoinnin lopettamisaikeiden tai muiden vastaavien jalojen ajatusten täytöntöönpanon?

Monena vuonna olen luvannut olla lupaamatta mi-

tään, ja sen olen lunastanut aina. Lupasi aattona tai ei, kannattaa vuoden vaihtuessa miettiä tulevaa ja niputtaa menneitä. Myöhemminkin voi luvata, niin itselleen kuin toisille. Päätin tänä vuonna olla murehtimatta menneitä tai pelkäämättä tulevaa. Se oli tavoite, ei lupaus. Puhuisinkin armollisemmin tavoitteista, pyrkimyksistä tai ihanteista kuin ehdottomista lupauksista tai vannotuista valoista. Tuleen ei kuitenkaan pidä jäädä makaamaan eikä jättäytyä tuuliajolle. Mikä oli hyvää, jatkukoon, mikä taas heikompaa, tehtäköön paremmaksi. Monilla ratkaisulla voi vaikuttaa tulevaan, mutta on paljon, mihin ei voi tai

tarvitse vaikuttaa.

Pohdin siis itse sitä, mitä oli eilen ja mitä odotan huomispäivästä. Olin itsekäs, vastoin suomalaista kansallisuonnen ajattelin itseäni. Kannustan itsetutkiskeluun muitakin. Usein jätämme omat tarpeemme huomiotta, kun lähimmäisen rakkaudella hellimme muita. Mutta, olisiko kerrankin aika uhrata jotakin arvokasta myös itselleen? Jokaisella on vain yksi elämä, jokainen sen herra tai narri. Mitäpä, jos tällä kerralla opettelimme tervettä itsekkyyttä, ja lupaisimme tai asettaisimme tavoitteeksemme oman itsemme paremman huomioimisen? Valitettavan monen pysäyttää ajat-

telemaan tätä vasta jokin vakava sairaus tai menetys. Olinko sittenkin liian uhrattuva, liian usein antava, liian harvoin saaja?

Lähdin kuvittelumatkalle. Millaisena haluaisin nähdä seuraavan vuodenvaihteen? Minkä toivoisin muistava arvostaa itseään omanlaisena, hyväksyä itsensä, olla tavoittelematta kuuta taivaalta. Minä haluan opetella sanomaan ei, EI ja käyttämään sitä oikein. Haluan enemmän omaa aikaa olla vain ja ainoastaan itselleni. Ei tarvitse olla aina tehokas, fiksu, hyväntapainen – siis täydellinen. Aion heittäytyä hyvän omantunnon kanssa sohvalle loikoilemaan, en välitä jokaisesta vatsamakkarasta. Suljen puhelimen ja muut vekotti-

met ja nautin olostani. Ruo-kin mielikuvitustani, saatan päiväunillani käydä vaikka Kreikassa, ilman ilmansaasteita. Mikä ekoteko! Aivan jouten en aio olla, lähden lenkille vain silkasta mielihyväästä, ja siellähän se vain kasvaa. En piittaa jokaisesta villakoirasta sohvani alla, siellähän on välillä varsinainen kennel, eivät vain nämä hallit hauku eivätkä murise. Pois kaikki turha nipottaminen! Mutta turhaa eivät ole satunnaiset ostokset tai kauneushoitolat, kampaajat, parturit yms. elämän nautinnot. En rupea pahatapaiseksi kurjimmukseksi, vaikkain aina suostuisi ystäväiden tai sukulaisten kyläilyehtotuksiin tai pyyntöihin. Sanon: ”Kiitos ehdotuksesta, mutta minulle ei nyt sovi.” Minä en ole kenenkään heittopussi. Ikään kuin muistutukseksi

ja varmistukseksi aatteilleni huomasin lehdessä olevan eräässä kosmetiikkamainoksessa jo aiemmin meille kaikille tutuksi käyneen iskulauseen: ”Olet sen arvoisen.” Niin vain tuo vanha lause kolahti paremmin kuin koskaan. Totisesti: olemme sen arvoisia.

Erinomaista vuoden jatkoa kaikille!

Nm. Ahman Tassu

Jutun kirjoittaja on nuori opiskelija, jonka toinen isovanhempi on Kurkijoelta kotoisin. Hän kertoo nuoren naisen näkökulmasta pohdintojaan tai asioista, joita on kuullut Kurkijoesta ja karjalaisuudesta. Toivottavasti saamme jatkossakin lukea hänen kirjoituksiaan.

Toimitus

Jatkoa siv. 1

le vasta äskettäin. Toinen tenori on Esa Haapa-aho, hänkin puoliksi karjalainen ja neljäntenä lauloi baritoni

Lauri Lehtikangas, Pohjanmaalta. Ensimmäinen laulun esittämensä laulu oli etelä-pohjalainen kansanlaulu, sitten kuulimme englantilaisen joululaulun ”The First Nowell” ja Martti ”Pyssy” Turusen kauniin so-

vituksen ”Karjalan kunnaila”. Ylimääräisenä pojat lauloivat ”Vanhan merirosvon kapakassa”. Kvartetti lauloi erittäin kauniisti ja sydäntä lämmittävästi.

Lauluesitysten jälkeen Liana Kaarina esitti ohjelmansa toisen osan. Saimme kuulla ”Harakan pesästä”. Hän taisi olla tyytyväinen yleisöön sillä saimme kuulla ylimääräisiäkin numeroita. Ihan lopuksi hän vielä kutsui yleisön joukosta henkilöitä avukseen improvisoimaan parissa kohtauksessa. Nämä apu-näyttelijätkin suoriutuivat hienosti rooleissaan.

Seuraavaksi tupsahtivat lavalle Metrotytöt Anne ja Heljä. He kertoivat jättäneensä vähäksi aikaa puiston penkit ja tulivat kertomaan ja laulamaan meille elämänsä unohtumattomista ihanista miehistä ja kokemuksistaan ”ulkoilmaelämässä”. Pullokassit kilisivät ja juttua riitti näillä hyväntuulisilla yllätysesityksillä.

Seuraavaksi ohjelmassa oli arpajaisten vuoro. Ensimmäiseksi Onnetar valitsi yhden arvan, päävoiton saajan, ja arpa laitettiin sivuun odottamaan. Jokainen arpa oli voittoarpa ja niin onnellisia moninkertaisiakin voittajia löytyi runsaasti. Lopuksi paljastettiin päävoiton saaja. Viking-Linen

Kitaraduo ”Sami ja Sauli”, isä ja poika(6v) Saarnio, esitti herttaisen ”Tuiki, tuiki tähtönen” ja hauskan ”Marjarokkiblues”-kappaleen. Bluesin loppuosaa piti soittaa seisaltaan ja sekisujui hyvin.

matkan Helsinki-Tukholma-Helsinki 2-4 hengelle oli voittanut Einari Möltsi. Oikein hyvää matkaa!

Juhlan päätteeksi lauloimme yhdessä Karjalaisen jälleen laulun Ari Sintosen säestämänä.

Lopuksi haluan esittää meidän osallistujien puolesta lämpimät kiitokset heille, jotka järjestivät juhlan. Heille, jotka olivat

leiponeet, keittäneet, kuljettaneet, kattaneet ja iloisesti tarjoilleet puurot, kahvit ja leivonnaiset, järjestäneet arpajaiset ja lopuksi vielä siivosivat jäljet. Kiitos Irja Haili, Terttu Koivula, Linnea Laukkanen, Kaisu Raitio, Sirpa Saarela, Sirkka Salonen ja Heljä Suveri. Kari Raitiolle kiitos myös valokuvista.

Vielä on mainittava kii-

toksin ”kaikki kaikessa” Riitta Sainio. Hän oli jälleen kerännyt kokoon ohjelman ja kantoi huolta ja vastuuta sen sujumisesta. Tapansa mukaisesti hän haluaa jakaa kiitoksen onnistumisesta, ”yhessä myö tehtiin”.

Joulujuhlaa muisteli
Marjaliisa Laine

Taiteilija Liana-Kaarina esiintyi juhlassa

Kannaksen sankarivainajat

Kannaksen sankarivainajien siunaustilaisuus pidettiin Lappeenrannassa 7.5.1940. Kenttäjumalanpalvelus järjestettiin Lappeenrannan lentokentällä klo 9.15. Jumalanpalvelukset olivat Lappeen, Lappeenrannan sekä ortodoksisissa kirkossa klo 10.

Kenttähaudaus alkoi klo 13.30 sotarukouksella, jota seurasi virsi 260. Ruumissaarnan piti sotarovasti Joh. Björklund. Mieskuorolaulua esitti juhlujohtajanaan professori H. Klemetti. Sankarivainajien ruumiinsiunauksen suoritti sotarovasti avustajineen.

Kunnialaukausten laulettiin Jumala omi linnamme torvisoittokuntien säestämänä. Ensin laskettiin viralliset seppeleet erikseen ja sen jälkeen kaikki omaisten seppeleet yhtäaikaista, jona aikana lauloi mieskuoro. Viimeisenä laskettiin muut seppeleet.

Tilaisuus hautausmaalla päättyi virteen Sun haltuus rakas Isäni (virsi 332: 1, 4) torvisoittokuntien säestyksellä.

Vainajain muistojuhla alkoi maneesilla klo 19.00. Tilaisuudessa kuultiin sotilaspastori J. Sillanpään ja kirkkoherra Kr. Tammion puhe sekä sotilaspastori Hj. Anstenin puhe omaisille.

Illan ohjelmassa oli lisäksi mieskuorolaulua ja torvusiikkia. Juhla päättyi virteen Oi Herra siunaa Suomen kansa (virsi 459: 2,3) torvisoittokuntien säestämänä.

Kentälle jääneet sankarivainajat

Kentälle jääneiden sankarivainajien siunaustilaisuus pidettiin Lappeenrannassa 18.8.1940. Lappeenrannan kirkossa pidetyssä jumalanpalveluksessa saarnasi pastori Topi Vapalahti. Liturgina toimivat pastori Oskar Paarma ja Jyrki Järnefelt. Yksinlaulua esitti laulajatar Anna-Liisa Mutanen ja urkurina toimi kanttori-urkuri Huugo Kettunen.

Kentälle jääneitä Karjalan pitäjien sankarivainajia siunattiin kaikkiaan 149. Siunaustilaisuus sankarihautausmaalla alkoi klo 13.00 Kothenin hymnillä. Virren ja kunnianlaukausten jälkeen sotarovasti Joh. Björklund piti ruumissaarnan. Sankarivainajain siunausta seurasi virsi ja yksinlaulua esitti oopperalaulaja Wäinö Sola.

Seppeleiden laskussa laskettiin ensin viralliset seppeleet. Kaikki omaisten seppeleet laskettiin yhtä aikaa. Lopuksi laskettiin muut seppeleet.

Tilaisuus hautausmaalla päättyi virteen Sun haltuus, rakas Isäni (virsi 332: 1,4).

Soittokuntaa johti musiikki-luutn. J. Leskinen.

Lappeenrannan kirkossa alkoi klo 18 muistojuhla, jossa puhui kotijoukkojen rovasti, majuri Hannes Anttila ja rovasti Kaiku Kallio. Yksinlaulua esitti oopperalaulaja Wäinö Sola. Urkusoolon soitti kanttoriurkuri Huugo Kettunen.

Kentälle jääneitä Karjalan pitäjien sankarivainajia siunattiin kaikkiaan 149.

Sankarivainajain omaiset

Kannaksen Sankarihautajain Toimikunta kohdensi 7.5.1940 muistojuhlaohjelmassa sanansa sankarivainajain omaisille:

Kannaksen Sankarivainajain veljeshauta kätkee isänmaamme poveen 485 kaatunutta suomalaista soturia. Te, heidän omaisensa, tunnette tämän veljeshaudan äärellä syvää kaipausta ja

surua. Teidän kyneenne puhuvat katkenneista helistä siteistä, mutta samalla ne kuvastavat myös sitä onnea ja kiitollisuutta, jota jokainen isänmaallinen kansalainen tuntee tietäessään, että hänen omaisensa on antanut henkensä elämän pyhimpien arvojen puolesta. Näiden sankarivainajain yhteinen leposija on tuleville sukupolville velvoittavana kertova miehistä, jotka viimeiseen saakka seisovat uskollisina vartiopaikallaan ja antoivat isänmaalleen kalleimpansa. Ikuisesti kunnioitettu olkoon heidän sankarimuistonsa!

Näiden sankarien menetyksen tunnetaan raskaimpana Teidän, heidän omaistensa, keskuudessa. Tässä on kaikki inhimillinen lohdutus heikkoja. Pyhä sana nimittää Jumalaa "kaiken lohdutuksen Jumalaksi". Hän, kaiken lohdutuksen Jumala on Teitä, sankarivainajain omaiset, surussanne lohduttava ja tukeva sekä antava omilleen kerran pyhien perintöosan katoamattomassa isänmaassa.

P.P. - Tiedot: Muistojuhlaohjelmat

Lähde: Säkijärvillehti / Paula Penttilä

Sankarivainajien haudoilla Lappeenrannassa v. 1940. (S. Hyppäsen perheen arkisto.)

Pöytäkirjan kertomaa

Pöytäkirja tehty tupaillassa 5.8.1962 Kärvelän kylässä, Eino Tolkin talossa. Läsnä oli 24 seuran jäsentä.

2§

Todettiin, että Kurkijoen pitäjänjuhlat, jotka pidettiin Seurojentalo Jukolassa 29.7.1962, onnistuivat hyvin ja väkeä oli paikalla noin 1500 henkilöä. Kirkossa kerätty kolehti tuotti noin 19 000 markkaa ja pääsymaksutulot päiväjuhlaan tuottivat noin 100 000 markkaa. Kulut olivat noin 70 000 mk.

3§

Maanantai-iltana järjestetty juhla Jukolassa oli hyvin sydämellinen. Ohjelman oli järjestänyt Vampulassa vierailut saksalainen seurue, jonka jäsenet olivat pakolaisia kuten karjalaisetenkin. Vampulan nuorisoseura

oli myös järjestänyt ohjelmia. Aluksi laulettiin karjalaisten laulu. Saksalaiset vieraat viihtyivät hyvin ja pitivät järjestetystä ohjelmasta. Sen huomasi valtaisista suosion osoituksista. Yleisöä oli noin 300 henkilöä. Sekä saksalaisten että suomalaisten ohjelmassa oli tanhuja, voimistelua ja tanssiesityksiä. Ohjelman päätyttyä nuoret karkeloivat hyvässä yhteisymmärryksessä. Sekä vierailla että isännillä oli omat pelimanninsa.

Karjalaisten puolesta Uno Varjus kiitti vieraita tulkin välityksellä hetkistä, jotka eivät unohdu koskaan. Yksi sellainen oli ollut tämä päivä: kohtalotoverit Saksasta olivat tulleet tervehtimään kurkijokelaisia pitäjänjuhliin. Varjus toivoi tapaamista toistekin – Kur-

kijoella. Samalla ojennettiin retkikunnan johtajalle Kurkijoen viiri muistoksi käynnistä. Johtaja kiitti suomeksi: kiitos! Edelleen hän sanoi, että he ovat viihtyneet hyvin vieraanamme ja että heistä tuntuu haikkealta lähteä täältä. Samalla hän toivoi, että he saisivat täältä karjalaisia vastavierailulle Saksaan. Hän ojensi Uno Varjukselle äänilevyn, joka kertoi heidän kotiseudustaan. Tämän jälkeen retkikunta hajaantui niihin kohteihin, joihin heidät oli majoitettu. Koko illan ajan me kaikki tunsimme olevamme kohtalotovereita.

Pöytäkirjan oli tehnyt seuran sihteeri Arvi Karpinen

Pöytäkirjaa tutkaili
Erkki Poutanen

Elisenvaaran pommituksen painajainen

Luin äskettäin kirjan Vaiettu Eilisenvaaran pommitus. Kirjan sisältö oli melkoisen raskasta luettavaa. Olin kuullut useampia huhuja ja kertomuksia pommituksesta. Nähtyäni Kurkijokelaissa n:o24:n referaatin tuli tarve kirjoittaa.

Kirjasta selvisi paljon tosietoa korjaten huhuja ja kertomuksia. Tiedän kaksikin ihmistä, jotka näkivät pommituksen. Kumpikaan ei siitä tosin paljoa kertonut. Eräs oli Eilisenvaaran pommituksen aikana 13-vuotias. Toinen oli radankorjauskompanian vänrikki. Silloinen vänrikki meni täysin lukkoon kertomatta juuri mitään kysyessäni tapahtumien kulkua. Jokaiselle lukijalle selviää kirjasta uhrien lukumäärä.

Kaipasin kirjasta kuolleiden sotilaiden jonkinlaista lukumäärää. Tulihan sotilajuniinkin täysosumia. Niiden selvitys saattaa olla erittäin vaikeaa. Kirjassa olevat sotilasuhrit olivat todennäköisesti muitten junien matkustajia tai asemalla työskenteleviä. Haavoittuneiden lukumäärän selvittä-

minen on myöskin vaikeaa, ehkäpä koska kaikki eivät tulleet hoitoon. Haavoittuneita oli yleensä vähintään kaksi, jopa kolminkertainen määrä menehtyneihin verrattuna.

Itse toimin noin kolmenkymmenen vuoden ajan SPR:n ensiapuryhmässä 1960 — 90 luvulla. Sain senaikaisen maallikon huippukoulutuksen niin SPR:n kuin väestönsuojelun kautta, joten voin vain kuvitella ensiavun ongelmia ja tehtävien vaikeutta pommituspäivän oloissa. Ihmettelen myös sitä, miten ihmiset silloin kestivät kaiken sen kokemansa ja näkemänsä. Nykyisin annetaan kriisiapua onnettomuustapauksissa ihmisille jotka jopa vain lukevat lehdistä tapahtumista. Media syyttää päivittäin verta ja kuolemaa katsottavaksi. Kaiken maailman elokuvat ja pelit tuovat kuoleman esille liiankin paljon.

Mie pääsin sota-ajasta melkein säikäyksellä. Ei yhtään pahaa tilannetta tullut kohdalle. Ainoastaan unissani näin useita kertoja

vuodessa pommituskoneiden tulevan kaakosta. Syy painajaisiin selvisi kirjallisuudesta saamistani tiedoista. Niistä kolmesta evakko-reissusta ensimmäinen oli Alholle Ruokolahden suuren ilmataistelun jälkeen. Immolan lentokentän läheltä pyydettiin viemään lapsia muualle. Isä kuskasi minut ja äidin Latunmäkeen.

Nk. painajaisunet tulivat yli lentäneistä pommituskoneista ollessani melkein kolmevuotias. Koneet lensivät Alhon kohdalla Sisä-Suomeen väistään Eilisenvaaran ja Hiitolan. Unet hävisivät Neuvostoliiton kaaduttua. Vaikein tapahtuma oli Lappeenrannan lentonäytöksessä kun kolme taitolentokonetta nousi ylös punatähtien ollessa vielä koneiden siivissä. Kolmen koneen moottorien kierroslukujen ollessa erilainen niistä lähtevä ääni sattui korviin erittäin pahasti. Minun piti poistua heti katsomosta ja paeta takana olevaan markkinahumuun. Siihen loppivat unet asioiden opullisesti selvityksessä.

Jos miulla oli näitä pienhköjä painajaisia, niin miten oli niillä Eilisenvaarassa olleilla, asiasta kun vaiettiin? Ei ollut nykyistä paapovaa "kriisiapua". Toivon mahdollisimman usean lukevan kirjan vaikka sen lukeminen olisi kuinka vaikeaa.

Pertti Veikkolainen

Saksalaisia vieraiden kuoro esiintyy pitäjänjuhlassa Vampulassa v. 1962

Keitä olivat Hento Wesa, Hetastiina, Laitsalmen onkittaja, Lärppäkiel, Tikka, Sulo Emäntä...?

Löytöretkellä erään kulttuurilehden alkutaipaleelle

Tuskinpa otsikon nimet juurikaan herättävät mielikuvia tämän päivän Kurkijokelaisen lukijassa. 1950-luvulla nämä nimimerkit olivat kuitenkin tärkeitä henkilöitä, ensi askeleita ottavan Kurkijokelaisen ”avustajia” eli ”kirjeenvaihtajia”.

Nimimerkit olen poiminut sanomalehti Kurkijokelaisen kahdentoista ja puolen ensimmäisen ilmestymisvuoden kirjoittajien joukosta. Kaiken kaikkiaan laskin kirjoittajia olleen tänä aikana pitkälti kolmatta sataa. Valtaosa oli entisen Kurkijoen asukkaita.

Kurkijokelaisen ensimmäisessä numerossa (Maraskuu 1949) Pekka Kiiski ja lehdelle valittu toimitusneuvosto ilmoittivat tarkoituksenaan olevan ”lehden kehittämisen kautta kaikkia kurkijokelaisia yhdistävän sitemen löytäminen ja luominen.”

Lehdestä kehkeytyikin merkityksellinen yhteydenpitokanava, jossa pakinoitiin ja polemisoitiin, muisteltiin menneitä, perehdyttiin pitäjän historiaan, kerrottiin yhteisistä tapaamisista, annettiin isännille ja emännille vuodenaikaan liittyviä käytännön neuvoja jne. Lapsille ja nuorille oli yleensä oma nurkkansa.

Nimimerkki-kirjoittelua

Tyypillistä oli tuolloin – taitaapa olla nykyisinkin – että useimmat kirjoittajat käyttivät nimimerkkiä tai nimensä alkukirjaimia. Tosin eniten lehteä avustaneista noin puolet kirjoitti omalla nimellään.

Joidenkin nimimerkkien henkilöllisyyskin paljastui ajan mittaan, mutta suurin osa kynäniekoista jää meille täysin tuntemattomiksi. On tietysti mahdollista, että toimitus on myöhemmin vuosina tehnyt lisää ”paljastuksia”.

Nimettömyydellä on näin ollen kääntöpuolensa eikä se kaikkia silloinkaan miellyttänyt. Kirkkoherra Toivo Immonen – itsekin Kurkijokelaisen ahkera avustaja – totesi: ”Sanon suoraan, että minua tympäisevät salanimet ja nimimerkit...” (No 40/1961).

Lehden palstoilla käytiin ajoittain vilkastakin väittelyä, johon myös toimitus joutui puuttumaan. Saattaa olla, ettei sana olisi lentänyt

yhä kiivaasti omaa nimeä käytettäessä. Nykyään polemiikki on harvinaista, joten olisikohan aika vihdoin siirtyä omien nimien käyttöön?

Tuhansia laadukkaita juttuja

Selailemani 12,5 vuoden Kurkijokelaiset sisältävät tietokoneeni mukaan nelisen tuhatta kirjoitusta, joista muistelmia on 1150 ja pakinoita 430. Lisäksi oli lähes 900 runoa. Lukuihin eivät sisälly kokouksista ja muista tapahtumista tehdyt raportit eivätkä tiedotukset.

Artikkelien jako muistelmiin, pakinoihin ja muihin kirjoituksiin ei lyhyen tarkastelun perusteella tietysti-kään aina osu aivan oikeaan, ja toisaalta sama juttu saattaa usein sisältää aineksia kaikkiin kolmeen.

Aika ei sallinut perehtyä lähemmin kaikkiin teksteihin. Pääosin sanan säilää käytettiin taitavasti ja elävästi. Jääkin ihmettelemään, mistä kurkijokelaiset olivat saaneet nämä taitonsa. Millä foorumilla he olivat päässeet kirjallisia kykyjään kehittämään? Nuorisoseuroissa oli kai omia lehtiä, mutta yhteistä pitäjälehteä ei ollut.

Jussi Kiiski kysyikin (No 14/1952): Mitä meillä ei Kurkijoella eläessämme ollut? Tarkoitti Kurkijokelaista. Käkisalmen Sanomat ja ehkä Jaakkiman Sanomatkin lienevät toimineet uutislehtinä, mutta olikohan niissä tapana julkaista avustajien tekstejä samassa mitassa kuin Kurkijokelaisessa?

Ensimmäiset päätoimittajat

Ensimmäisenä Kurkijokelaisen päätoimittajana oli vuoden 1951 maaliskuuhun Toivo Taitonen, sen jälkeen Juho Toiviainen tarkastelujakson loppuun eli toukokuuhun 1962. Toimitussihteerinä toimi muutaman kuukauden Sylvia Hämäläinen, sitten Annikki Roiha vuoden 1950 maaliskuusta lähtien ja Hilka Koho vuoden 1952 huchtikuusta alkaen. Kesäkuusta 1957 maaliskuuhun 1958 toimistoapulaisena oli Hilka Oksanen. Sen jälkeen päätoimittaja näytti toimineen ilman toimistoapua. Lehden otsikon suunnitteli opettaja Hilja Toiviainen keväällä 1952.

Toimitusneuvoston kuuluivat Pekka Kiiski, Heik-

ki Kiiski (Savoja), Heikki Kiiski (Haavikko), Kaapro Huittinen, Juho Tukia, Jaakko Hämäläinen, Pekka Kyytinen; Heikki Kiiski jäi pois 1953 ja Pekka Kyytinen 1958. Vuodesta 1958 lehdellä oli toimituskunta, johon kuuluivat Uno Varjus, Jaakko Hämäläinen, Ida Anneberg, Anja Äikää, Arvi Jääskeläinen, Heikki Tirri ja Juho Kiiski; Anja Äikää jäi pois 1959; Ida Annebergin tilalle tuli 1960 Esteri Äikää.

Ahkeria runoniekkoja

Ahkerimpia avustajia oli nimimerkki Hetastiina, joka vuosina 1951–54 kirjoitti Kurkijokelaiseen yhteensä 106 runoa. Vuonna 1952 joka numerossa oli ”Viikon säkeet”. Ne sisälivät tyypillisesti toistakymmentä nelisäkeistä säkeistöä ajankohtaisista aiheista.

Aktiivisia runoniekkoja olivat myös A.J. (44 runoa), H.T. (45), Lauri Heinonen (43), Jussi Kiiski (38), Elsa Kiiski-Ikonen (25), Aarne Lahti (30), Misteli (21), Heljä Raita (24) ja Hilja Toiviainen (19).

Haapavaaralaisen raivaajan ja runoilijan Sikstus Oksan (1882–1944) runoja julkaistiin 22 ja aromäkeläisen Helmi Heljon o.s. Korjonon (1886–1930) runoja 14 kpl. Mitä tahansa kyhäelmiä ei lehteen hyväksytty. Toimitus oli tehnyt selväksi, että ”runojen julkaisemisen edellytyksenä on runomuoto” (No 24/1952).

Murteella vai kirjakielellä?

Kurkijokelaisen tuotteliain avustaja tarkastelujaksona oli emäntä Lydia Korjonon-Hartikka Kurkijoen Aromäeltä. Nimimerkeillä Vilhelmiina ja L.K.H. hän kirjoitti 110 pakinaa, muistelmia tai muuta artikkeleita. Vilhelmian pakinoiti alkoi 1949 ja jatkui vielä vuonna 1962, minä aikana hän saavutti sekä 60 että 70 ikävuoden virstanpylväät.

Valtaosa Vilhelmiinan lähes 60 pakinasta oli Kurkijoen murteella, niinkuin eräiden muidenkin pakinoitsijoiden. Nimimerkki Tikka erehtyi ehdottamaan (No 15/1951), että ”eiköhän ruvetta kirjoittamaan kirjakieltä”, perustellen ehdotustaan mm. vaikeudella toistaa murretta aidosti kirjoitetussa tekstissä.

Ehdotus saavutti välittömästi sekä toimittajan että latojien lämpimän kannatuksen (siloinhan ladottiin jokainen kirjain erikseen käsin).

Seuraavassa numerossa Vilhelmiina puolustautui. ”Tuumitoha yhes” -vastineessaan hän viittasi mm. Nortamoon ja Vaasan Jaakkoon, Rauman ja Pohjanmaan murteella kirjoittajiin. ”Se on neät silviisii, niet eihä mitteä murretta voi iha silviisii kirjoittoa ku se hostais kuuluu... Ajatelkoa kaikkii vieraita kielii, nii eihä niiskää sanota puoliikoa sanna sillei ku ne kirjetot...” Murrepakinat jatkuivat. Onneksi. Toimitus oli jo aiemmin joutunut antamaan periksi vaatimukselleen, että murrejutut olisi kirjoitettava koneella puhtaaksi.

Maisteri Pekka Kyytinen pohti myöhemmin (No 41/1955) murteella kirjoittamisen vaikeutta. Hänän oli vuonna 1932 laatinut yliopistollisen opinnäytteen ”Kurkijoen murteen äänneoppia”. Itse asiassa Kurkijoen murre ei ollut lainkaan yhtenäistä. Rantakylissä vanhin murre oli ilmeisesti säilynyt parhaiten ja lapinlahtelaisien mielestä ”haapavaaralaisten kielenkäyttö on enemmän savoa kuin Kurkijoen murretta”. Samassa artikkelissa Kyytinen korosti vanhan kansan kertojen puheen äänittämissä tärkeyttä; sitä päästiinkin sittemmin toteuttamaan (No 11/1957 ja 23/1959).

Prosaisteja ja muistelijoita

Agronomi Kaarlo Olsonen oli aktiivinen avustaja, joka vuodesta 1956 lähtien kirjoitti satakunta artikkeleita paitsi omalta alaltaan myös mm. Kurkijoen historiasta, tavoista, henkilöistä ym. Myös rovasti Toivo Immonen käsitteli pitäjämme historiaa runsaassa 60 numerossa; hänen nimissään on myös muutama murrepakina.

Monet runoniekat kirjoittivat myös proosaa, kuten A.J. (45 pakinaa tai muistelmia), Jussi Kiiski (48) ja Aarne Lahti (32). Aarne Lahti oli ehtinyt toimia avustajana vasta pari vuotta, kun hän maaliskuussa 1962 menehtyi kuorma-auton ajettua hänen hevosvaljakkonsa päälle Laukaassa.

Tuotteliaita pakinoiden, muistelmien tai muiden kirjoitusten laatijoita olivat

myös Unto Helin, Hento Wesa, Juhana, Martta Juonen, Katriina, Väinö Kirves eli Laitsalmen Onkija, Väinö Kuivainen, Pekka Kyytinen, Pekka Lipponen, M.S., Misteli, Nuori Miniä, Pehtoori, Aarne Roiha, S-s H-i eli Sinkkos-Heikki, Juho Uimonen, Vasara ja tietenkin päätoimittaja Juho Toiviainen.

Tuona aikana eli vielä henkilöitä, joilla oli omakoh-taisia muistoja asevelvollisten kutsuntalakosta 1902 (No 27/1955), suurlakkoviikolta 1905 (No 14–15/1953), jääkäriskouluun lähdöstä 1915 (Matti Kurri No 40/1957), suojeluskuntien perustamisesta 1917 (Juho Toiviainen No 33/1957) ja vapaussodasta (Pekka Kyytinen No 39 ja 40/1956, Väinö Kirves No 7/1958, L.K.H. No 13/1958, J.O. No 18/1958, H.L. No 4/1959 ja Saimi Hukkanen No 19/1959). Vapaussodan veteraanit kävivät Väinö Kirveen vieraana Rymättylässä ja heistä on valokuva (No 30/1956).

Lehti yhteiskunnan heijastimena

Ympäröivä yhteiskunta heijastui Kurkijokelaiseen, vaikei se uutislehti ollutkaan. Kunnanvaltuustojen, kirkkoherran, eduskunnan ja presidentin vaalit näkyivät etenkin vilkkaana ilmoitteluna. Väinö Linnan Tuntematomasta Sotilaasta keskusteltiin (No 7 ja 12–13/1955).

Nuorisoseurojen, martakerhojen ja Mannerheimliiton osastojen toiminnasta kurkijokelaisten uudella asuinalueella raportoitiin ahkerasti. Pitäjäjuhlja varten oli tietysti joka kesä oma numeronsa. Kurki-säätiö kertoi säännöllisesti tavoitteistaan ja päätöksistään.

Pitäjän omien poikien, hiihtäjän Veikko Hakulisen ja urkutaiteilija Tauno Äikään, menestyksistä iloittiin. Elisenvaaran yhteiskoulun toimintaa Kyrössä seurattiin. Helsingin ja Tampereen osastoihin pidettiin yhteyttä.

Kuvateos ja historiateos

Kurkijoen kuvateosta odotettiin kevääksi 1951 (No 37/1950), mutta taiteilija Aarno Karimon sairastuttua ja kuoltua sen ilmestyminen lykkääntyi syksyyn 1952. Sen jälkeen vuorossa oli historiateos, jonka aineiston keruuseen pyydettiin lukijakunnan apua. Teos valmistui kesällä 1959.

Kuvia entisestä kotiseudusta ei alkuvuosien Kurkijokelaisessa juurikaan näkynyt, koska kuvalaattojen valmistus oli kallista. Loppuvuodesta 1953 saatiin käyttöön kuvateoksen kuvamateriaali, jota sitten päästiin käyttämään samoihin aikoihin aloitettujen kylänumerointien kuvitukseen. Kuvateksit tosin ovat joskus hieman outoja verrattaessa niitä itse kuvateoksen teksteihin.

Karjalakysymys ja kotiseutumatkot

Karjalan mahdollinen pa-

lautus oli varmasti monen lukijan mielessä, mutta Kurkijokelaisen palstoilta ei siitä näytä juurikaan keskustellun. Porkkalan takaisin luovutus herätti toiveita, ja Jalmari Pusa kirjoitti (No 5/1956) otsikolla ”Karjalan kysymys” mm. ”Kun sodan jälkeisiä sanelurauhoja on kaikkialla tarkistettu, on Suomenkin vuoro aikanaan tulla.” Ajalle tyypillistä varovaisuutta heijastaa toimituksen toteamus, että se on ”eräissä kohdin toista mieltä”.

Ajan hengen taustaa vasten pitänee tarkastella myös erään avustajan kertomusta presidentti Brezhnevin vierailusta: ”Ihailin korkean vieraamme hymyilevää, iloista ja valoisaa luonnetta. Häneltä näytti riittävän hyväntahtoisuutta ja sydämellisyyttä koko kansaamme kohtaan...” (1961).

Ensimmäinen löytämäni kotiseutumatkakuvaus oli H.P:n selostus matkasta Viipuriin ja Muolaaseen (No 28/1957). Juho Toiviainen kirjoitti Leningradin matkastaan neljässä numerossa (No 26–29/1959). Vuonna 1961 Veljesmatkat mainosti: 1 lk matka Leningradiin 11–15.6. Hinta 15.500 mk, johon sisältyy mm. 3 ruokailua päivittäin. Ainutlaatuinen tilaisuus käydä kotiseudulla, johon opastus retken puolesta.

Krooninen avustajapula

Avustajien tarjonta ei aina riittänyt täyttämään lehden palstoja, ja se joutuikin julkaisemaan täyteenä mm. Erikoistarjotin-nimistä sarjaa, jossa kerrottiin milloin siamilaissaksosista milloin Gibraltarin apinoista. Luki-joiden pyynnöstä sarja luovutettiin lopettaa, mutta sillä ehdolla että ”lukijoiden kirjoitukset täyttävät vapautuvan tilan” (No 14/1952).

Useasti kirjoittaneille luovutettiin pikku palkkioita (No 5/1954), kirjeenvaihtajien lyijy- ja kosmoskyniä tarjouduttiin vaihtamaan uusiin (No 33/1954) sekä posti- ja paperikuluja korvattiin (No 36/1957).

Kirjoittajia aktivoitakseen toimitus mm. järjesti kilpailun kadonneitten nimimerkkien Valpuri, Tikka, Jaska ym. etsimiseksi (No 41/1954) ja jätti eräissä numerossa yhden palstan tyhjäksi (No 36/1957). Tyhjä palsta oli muka ”varattu kurkijokelaissyntyisiä opintien kulkijoita varten”, joiden perään jo nimimerkki Sakkeus (No 6/1953) oli kyselty.

Toisaalta vuonna 1961 (No 19–20) toimittaja joutui toteamaan: ”Teksteistä etenkin runoista on nyt itse asiassa runsaudenpula.”

Lopuksi

Kurkijokelaisen toimittajat ja avustajat ovat jättäneet meille arvokkaan kulttuuriperinnön. Vaalikaamme sitä. Tutkikaamme myös seuraavat numerot! Sieltä löytyy varmasti paljon lukemisen arvoista.

Tapio Nikkari

Kuvia tunnistamassa

Kurkijokelaisessa 7.11. pyysin apua kahden isäni ottaman valokuvan tunnistamisessa.

Ensimmäisessä valokuvassa on mieshenkilö opettaja Laina Näykin seurassa. Kurkijoen Historia IV kertoo, että Laina Näykki opetti elisenvaaralaisia 20 vuoden ajan. Hän oli hyvin tuttu kaikille. Mutta hänen seuralaistaan tässä valokuvassa ei tuntunut tuntevan kukaan.

Kohta lehden ilmestymisen jälkeen soitti Arvo Pelkonen, entinen elisenvaaralainen. Hän kertoi olevansa lähes varma, että kuvassa on hänen opettajansa yläkoulussa vuosien 1931-32 aikana jonkin aikaa. Opettajan nimi oli Koski, etunimi on unohtunut. Hänen opetus kautensa oli ollut hyvin lyhyt, ehkä vain lukukausi, eikä hänen nimeään mainita opettajaluettelossa. Varmaankin hän hoiti virkaa sijaisena, ehkä juuri Viljo Suurnäkin sijaisena. Tämä opettaja Koski oli meidän kaikkien TV:stä hyvin tunteman Kylli-tädin veli. Sattui vielä niin, että Arvo Pelkonen oli myöhemmin nuorena miehenä ollut maanmittaustöissä Nurmeksen Porokylässä Kylli Haarnin, os. Koski, aviomiehen Ilmari Haarnin apulaisena ja tutustunut silloin myös perheeseen jonkin verran.

Arvo Pelkonen muistaa, että opettaja Suurnäkki oli vahva, urheilullinen mies eikä tupakoinut. Hän oli kerran sanaakaan sanomatta kantanut yhdellä kädellä niskasta vaatteista kiinni pitäen ulos luokasta pojan, joka oli yllyttänyt luokkaa kolistelemaan pulpetteja opettajan juuri esittämästä

nimenomaisesta kiellosta huolimatta. Hän oli ollut hyvä korkeushyppääjä, 175 cm ylittäjä, joka oli taistelut ensimmäisistä sijoista urheilukilpailuissa elisenvaaralaisen Reino Palmun kanssa.

Lisäksi sain kuulla, että kuvassa taustalla olevassa rakennuksessa oli ollut yläkoulun luokkia ja opettajien asuntoja. Toisessa rakennuksessa kuvaajan suunnalla oli ollut alakoulu ja yläkoulun alin luokka jonkin aikaa. Koulua kutsuttiin mm. kyläkouluksi (erotukseksi aseman koulusta), Alakylän kouluksi tai Jussilan kouluksi silloisen opettajan mukaan. Kaikki kyläkoulun rakennukset oli poltettu, kun jatkosodan aikana palasimme Kurkijoelle.

Arvo Pelkonen muisteli myös, että Pekka Kiiski oli ennen sotia ollut kansakoululautakunnan puheenjohtaja Elisenvaarassa ja käynyt kevätkuuhlassa puhumassakin. Ehkä hän tässä ominaisuudessa oli tullut tapaamaan uutta opettajaa. Toisessa valokuvassa herrat seisovat vierekkäin.

Svea Saarinen, os. Mertanen Elisenvaarasta, soitti Tampereelta. Hän puolestaan arveli, että kuvassa voisi olla opettaja Viljo Suurnäkki, joka vaimoineen oli asunut heidän talossaan vuokralaisena. Rouva Elsa Lempi Suurnäkki oli ollut alakoulun opettaja, myös Svea Saarisen opettajana. Kasvojen piirteet ovat unohtuneet, mutta ”herra Suurnäkki oli pitkä ja hoikka”, ja sen perusteella Svea oli nimennyt valokuvan miehen. Pariskunta Suurnäkki on ollut Elisenvaarassa opettajana vv 1931 – 1932

Kurkijoen Historian IV mukaan. Urheilullinen ja reipas oman opettajan aviomies, joka asuikin samassa talossa lyhyen aikaa, on ilmeisesti jäänyt pikkutyön mieleen. Svea Saarinen oli lähettänyt kaikki omat valokuvansa Viljo Hakuliselle, joka on toimittanut ne Kurkijokimuseoon

Mauri Rastas ilmoitti, että tämä kuva on jo Kurkijoki-sivustolla Hakulistunnuksella M1-03-039. (Museoviraston koodi 1721.) Tunnistus löytyy Kj-museon digitoitujen kuvien luettelosta tunnuksella L0005. ”Svea Saarinen tunnisti miesopettajan Suurnäkiksi, Alakylän kansakoulun yläaste.”

Ryhmäkuvasta soitti Jenny Hellsten, os. Vaitinen Savojalta. Hän asuu nykyisin Riihimäellä. Hän kertoi, että kuvassa on Kurkijoen maatalouskerholaisia leirilä tai kesäjuhlassa Sortavalassa Vahtosalmen puistossa/kentällä v.1939. Kuvan oikeassa reunassa seisoo hänen muistinsa mukaan kerhoneuvoja Sulo Toikka, joskin etunimi on epävarma. Jenny itse oli kuulunut Kurkijoen 4 X 100 metrin viestijoukkueeseen. Juoksu ei kuulemma ollut mennyt oikein hyvin. Jenny Hellsten oli ystäväystynyt kuvassa eturivissä seisovan raitamekkoisen tytön kanssa, joka oli jäänyt kotimatalla junasta Marianvaaraan. He eivät tavanneet sen jälkeen. Sota alkoi.

Kun olin katsellut valokuvan tyttöjen ja naisten asuja, osui silmiini myöhemmin kuva Muistojemme Kurkijoki kirjassa (sivu 233). Kuvan alla lukee: Maatalouskerholaisia Ma-

Pekka Kiiski ja tuntematon opettaja kyläkoulun pihalla. Varmistuuko tunnistaminen? Kuva Pekka Kiiski

rianvaarasta. Samoja tyttöjä ovat ja samat mekot kuin tässä ryhmäkuvassa. Myös Jenny katsoi kirjan kuvaa ja huomasi olevansa siinä itsenkin, hän on se tyttö pitkät housut jalassaan. Hänellä itsellään on tältä retkeltä

talossa edelleen pari kuvaa, joissa on myös kerhoneuvoja, mutta kuvien ottajaa hän ei tiedä.

Maatalouskerholaisien joukossa oli ollut myös Varjus-niminen kerholainen ja Varjusten kotona oli ollut jokin tilaisuuskin, muistaa Jenny. Myös Kiiski-nimisiä, ehkä Erkki, tuli mieleen.

Pekka Kiiskin kokoelmasta löytyy myös kuva, jossa takapinnalla on kirjoitus ”Marianvaaran maatalouskerholaisien juhlista 1939”. Ainakin yhden kasvot ja huivi ovat samat kuin ryhmäkuvassa.

Edelleen on kuva ”Kerhopoika Armas Paavilaisen kasvitarha Elisenvaarassa” ja se on myös sivulla 229 Muistojemme Kurkijoki-kirjassa.

Tähän ”maatalouskerhosarjaan” voisi liittää vielä ainakin yhden kuvan isän kokoelmasta. Se on kuva suuresta joukosta nuoria kuorma-auton ympärillä Kiiskilän pihassa. Kuvan takapinnalla on kirjoitus isän käsialalla: ”Kurkijoen maatalouskerholaisia Kiiskilän kalliolla v.1938”. Kirjoitus näyttää lisätyn paljon jälkikäteen ja vuosiluku 1938 ei tuntuisi oikealta. Taustalla näkyvä navetta nimittäin uusittiin lähes kokonaan vv. 1935-36. Isän nuorempi veli Veikko (synt. 1918) voisi olla tässä kuvassa mukana yli kymmenvuotiaana, koiransa

kanssa. Isä oli harrastanut valokuvaamista ilmeisesti jo v.1917, 20 vuotiaana, joten tämäkin kuva voisi olla hänen ottamansa.

Maatalouskerhotoiminta oli Kurkijoella vilkasta ja se oli osa maamiesseurojen toimintaa. Kerhoihin oli Kurkijoen historian (osa IV) mukaan viime vuosina kuulunut yli 50 tyttöä ja yli 70 poikaa. Aktiivisena maalaisliittolaisena Pekka Kiiski on ilmeisesti osallistunut myös nuorten toimintaan ja toiminnut retkellä valokuvaajana.

Me työtökään emme puhuneet vain näistä valokuvista, lisäksi haastoimme muitakin asioita. Svea kertoi lapsuuden tapahtumista, silloisista maalaushommistaan ja leikkiverieistaan.

Jenny Hellsten kertoi hyvin surullisesta asiasta. Hän oli ollut Elisenvaaran asemalla suurpommituksen aikana postin talossa. Hän selvisi työtovereineen vahingoittumatta, mutta sisar Lyyli Vaitinen oli menehtynyt, hävinnyt jäljettömiin.

Yhden kuvan sanotaan vastaavan tuhatta sanaa. Sanoja riittää, sillä meidän voisimme jatkaa tarinaa ja seurata sen rönsyjä ties minne saakka. Kiitos teille kaikille, jotka osallistuitte näihin talkoisiin.

Marjaliisa Laine,
os. Kiiski Elisenvaarasta
Puh. 050 - 5280110

Kiiskilän (Elisenvaara) pihalla maatalouskerholaisia

Uudenvuoden lupaus liikenteessä

Tehdään lupaus uuden vuoden kunniaksi. Otetaan toiset huomioon liikenteessä. Ennakoidaan ja vältetään turhat vaaratilanteet. Pidetään huolta itsestämme ja lähimmäisistämme.

Suomalaisia menehtyi liikenteessä viime vuonna yksi lähes joka päivä. Se on liikaa. Me kaikki voimme vaikuttaa. Parhaiten ja nopeimmin voimme vaikuttaa kiinnittämällä huomiota sekä tarvittaessa muuttaa omaa käyttäytymistämme turvallisemmaksi. Mitä minä lupaan tehdä toisin ensi vuonna?

Tässä lupausvinkkejä autoilijoille ja muille tielläliikkuville. Tuntuvatko vinkit itsestään selviltä? Katso mitä Liikenneturvan liikennekäyttäytymisen seurannat kertovat.

– Lupaan käyttää turvavyötä myös auton takapenkillä. Kuljettajana pidän huolta myös siitä, että en lähde matkaan ennen kuin vyönsoljet naksahtavat. Turvavyön käyttö pelastaisi noin 50 ihmistä vuodessa. (Henkilöautojen takaistuimilla matkustavista 18% ei käytä turvavyötä taajama-alueilla.)

– Lupaan etten aja jos otan. Liikenteeseen lähdän vain selvänä. Alkoholit ei kuulu liikenteeseen. (Joka kuudessadas autoilija on

rattijuoppo.)

– Lupaan noudattaa nopeusrajoituksia. Rajoitukset suojaavat minua ja muita tielläliikkuja. (Kuljettajista viidennes kertoo ylittävänsä nopeusrajoituksen usein.)

– Lupaan kertoa muille autoilijoille, minne olen menossa. Muistan käyttää vilkkua myös kiertoliittymästä poistuessani. (Joka viides autoilija ei käytä suuntavilkkuja poistuessaan kiertoliittymästä.)

– Lupaan noudattaa liikennevaloja niin jalankulkijana kuin autoilijana. En aja tai kävele päin punaista. Aikuisena toimin mallina lapsille. (Punaisia päin ajetaan joka viides kertaa kuin valot vaihtuvat.)

– Lupaan loistaa pimeässä ja käytän heijastinta. Se on halpa henkivakuutus. (Heijastin puuttuu joka toiselta jalankulkijalta.)

– Lupaan, että ennen kuin kevät tuo tullessaan pyöräilykelit ostan ja alan käyttää pyöräilykypäriä. Pyöräilijöiden kuolemista jopa 80 prosenttia johtuu päähän kohdistuneen iskun seurauksena syntyneestä aivovammasta. Myös pysyvä invalidisoituminen on usein seurauksena aivojen vaurioitumisesta. (Pyöräilijöistä 69 % ei käytä kypäriä.)

Lisätietoa:

www.liikenneturva.fi

Lasten suusta

luummin jonkun muun. Useimmiten siinä ei ole kehtään toista, niin että vastaan tahdon.

Eero 7v.

Avoliitto ja avioliitto on melkein samaa, paitsi että toinen on pakollista ja toinen on vapaaehtoista.

Siiri 7v.

Maalaiset ovat vähän niin kuin eri rotua, niin kuin putkimiehet ja vanhemmat.

Anders 8 v.

Maalaiset tulevat onnelliseksi heti, kun tuntevat paskan hajun.

Ola 5v.

Ennen vanhaan maalaisilla oli navetassa tyrannosaurus rexeja ja liskoja.

Therese 5 v.

Minä en halua saada lapsia. Kinaa tulee ihan tarpeeksi nukkejen kanssa. Parempi olisi saada käytetty eläin eläintensijoituslautakunnalta.

Maija 7v.

Tasa-arvo tarkoittaa, että isä ja äiti tuottavat lapsia yhdessä. Ennen vanhaan vain äiti ruokki lapsen, kun isä kulki pankkiin ja takaisin.

Anne 7v.

Älä anna vauvoille sipulia, minä olen kokeillut.

Tiina 7 v.

Paula 8v. Jos kaikki ovat ajoissa kotona, tulee perhepäivällinen. Muuten tulee usein vain pussikeittoa.

Lauri 6v.

Pappi kysyy tahdotko mennä naimisiin sen kanssa, joka seisoo siinä vieressäsi, vai haluatko mie-

Kuunnelmakäsikirjoituskilpailu

Löytyisikö Kurkijokelaisen lukijoiden keskuudesta henkilöitä, jotka ehkä kuunnelman muodossa haluaisivat tuoda esille mielikuviaan ja muistojaan Kurkijoelta, kodin jättämisestä tai evakkokokemuksesta?

Suomen Kuunnelmayhdistys järjestää Kuunnelmakäsikirjoituskilpailun, jonka määräaika on pidennetty 31.3.2009 asti.

Kuunnelmakäsikirjoituskilpailu oli alun perin ilmoitettu päättyväksi vuo-

denvaihteessa, 31.12.2008, mutta osallistujamäärän jäätyä kohtuullisen pieneksi, päätti Kuunnelmayhdistyksen hallitus jatkaa kilpailuaikaa.

Kolmatta kertaa käytävän kilpailun tuomareiksi ovat lupautuneet kirjailija Mari Möro ja ohjaaja-näyttelijä Juha Kandolin. Esiraati valitsee kilpailuun osallistuvista kuunnelmista 10 finalistia, joiden joukosta nimeävät Möro ja Kandolin voittajat.

Kilpailussa jaetaan ensimmäinen palkinto sekä

kaksi kunniamainintaa, pääpalkinto on 700 euroa. Pääpalkinnon on lahjoittanut Nordea Loimaan seutu. Kuunnelmakilpailun voittaja julistetaan Loimaan kuunnelmapäivillä 10.10.2009.

Kilpailu on kaikille avoin ja sen aihe on vapaa. Kuunnelman käsikirjoitus voi olla joko perinteinen tai interaktiivinen, vaihtoehtoisia juoniharoja käyttävä.

Suomen kuunnelmayhdistys perustettiin Loimaalla vuonna 2006. Yhdistys on käynnistänyt Loimaan

seudulla kuunnelmaklubitoiminnan menestyksekkäästi ja tulee järjestämään Loimaalla seuraavat Loimaan kuunnelmapäivät 10.10.2009. Suomen kuunnelmayhdistys ry toteuttaa Loimaan kuunnelmapäiviä ja kuunnelmaklubeja yhteistyössä Yleisradion kanssa.

Lisätietoja saa Suomen kuunnelmayhdistys ry:n puheenjohtajalta, Ulla Kasikiluodolta p. 040-5156 225. Kilpailun säännöt löytyvät osoitteesta www.kuunnelma.fi

Lapsuuden iltatähti

Näin taivaalla kirkkaan tähden.

Äiti kertoi, se on iltatähti se on tähtesi sun se matkaasi johtaa jos seuraat sitä.

Sitä katselin usein, tuo on tähteni mun, oli tähtiä taivaalla miljoonia varmaan oli Väinämöisen viikate, Otava taivaalla loisti usein joukossa muiden näin tähteni armaan kai joskus se lapsosen huoletkin poisti.

Haihtui lapsuus tuli nuoruusvuodet, ei muistunut mieleeni tähteni kirkas. Kai elämän pyörteisiin kadotin sun, vai luulinko päättyneet on sun virkas.

Työn täyttämät vuodet oli edessä mulla en aina edes tähtiä nähnyt lain, vaan vieressä vuotten sitä joskus mä mietin ja jälleen taivaalta oman tähteni hain.

Niin usein taivaalle tähyillessä näin tähdenlennon ja luulin niin kun jotain oikein hartaasi toivoo, voi saada toiveensa täytyviin.

Ei elämän tiellä aina käy niin vaikka uskookin tähtiin lentäviin. Usein pettyä saa täällä ihminen, vaikka loistaakin lapsuuden tähtönen.

Nyt yksin istun ja katselen tähtiin se siellä loistaa tähteni mun. Ei vuosikymmenet himmentäneet ole kirkkautta tähden kadotetun.

Tule iltatähti tule tuikkimaan jälleen tule lämpöä tuomaan iltaan yksinäiseen Anna rakkautta jälleen, anna lapsen mieli, uskoa tuikkivaan tähtöseen.

Oi, lapsuuden tähti joko himmentynyt lienet, anna tuikkia vielä nuo säteesi pienet ja anna valoa jouluuni mun. Oi lapsuuden tähti yhä muistan mä sun.

Toini Mykkänen

Maito kaventaa miesten vyötäröitä – tutkittu Ranskassa

Maidon ja jogurtin nauttimisesta on hyötyä ranskalaisille ylipainoisille miehille. Maidon ja jogurtin kulutuksella sekä vyötärönymäpöryksen ja kehon painon muutoksilla oli myönteinen yhteys tuoreessa ranskalaisessa seurantatutkimuksessa. Juuston kulutuksella ei havaittu vastaavaa yhteyttä.

Tutkimuksessa maitovalmisteiden ja kalsiumin vaikutus painoon sekä vyötärönymäpörykseen vaihteli sukupuolen, painon ja käytettyjen maitovalmisteiden tyyppin mukaan. Ylipainoisten miesten maidon ja jogurtin kulutus liittyi pienempään vyötärönymäpörykseen sekä alempaan painoon. Normaali painoisilla naisilla jogurtin syöminen näytti liittyvän painonnousuun.

Maitovalmisteiden yhteyttä painoon on aiemmin tutkittu monenlaisilla tutkimusasetelmilla. Tuloksissa on ristiriitoja. Maitovalmis-

teiden rasvapitoisuuden vaikutusta painon muutoksiin ei ole tutkittu. Tutkijat toteavatkin, että maitovalmisteiden kulutustapoihin sekä muuhun syömiseen vaikuttavat asuinpaikka ja -maa, sukupuoli sekä painoluokka. Mm. nämä seikat voivat selittää tämän tutkimuksen tuloksia sekä eroja aiempien tutkimusten tuloksiin.

Tässä tutkimuksessa seurattiin kuuden vuoden ajan 2267 keski-ikäistä ranskalaista, joista miehiä oli 1245. Tutkittavista miehistä puolet oli ylipainoisia. Miehet käyttivät enemmän maitovalmisteita kuin naiset, mutta naiset nauttivat jogurttia miehiä enemmän. Maidon juonnissa ei ollut eroa sukupuolien välillä.

Lisätietoja: Maito ja Terveys ry, ravitsemusasian-tuntija Katariina Lallukka,

Mieluisa lahja

Kurkijoki-
isännänviiri

80 € + postitus
Pituus 4 m, yläosan
leveys 45 cm.

156 Kurkijokelainen

VUOTTA SITTEN...

Ihmettelen

Kurkijokelaista lukiessani olen aina uudestaan johtunut miettimään yhtä asiaa. Se on tämä: missä ovat ne kurkijokelaiset koulusivistystä saaneet? Kun ei heidän kirjoituksiaan tässä juuri näy! En luule monen heistä kätkeytyvän nimimerkkienkään taa. Heitä kuitenkin tiedän olevan hyvin paljon. On korkeasti oppineita, akateemisen sivistyksen omaavia ja siitä alaspäin ihan joka portaalla oppineita. Miksi he eivät kirjoita?

Joskus sieltä ”korkeamalta” joku lausuu suolaisentuntuisen arvostelun

tästä lehdestä, että kuinka sitä olisi toimitettava. Siinä kaikki. Niin, sopiihan meitä arvostellakin. Meidän kädessä kun kynä ei luista, se kun on tottunut lapion, kuokan tai kirveen varteen. Tai on karkea taloustöistä, ja ajatuskin mataa navetan ja tallin vaiheilla. Ihan tämän lehden päätoimittajaa myöten. Sillä tietääkseni hänkin nuoruuden päivät asteli auran kurjessa eikä suinkaan istunut koulunpenkillä kuin sen välttämättömän kansakoulun.

Teidän, joita kansantoi-voiksi ja -kynttilöiksi kut-

sutaan, pitäisi antaa valonneloistaa. Tiedän siellä olevan hyvää päätä ja kynää, jos vain olisi sydäntä tuoda tämän lehden palstoilla ajatuksia meidän vähemmän oppia saaneiden sisartenne, veljienne, serkkujenne ja lapsuuden toverienne ilta-puhteitten ratoksi ja virkistykseksi lukea.

Katsomme teihin ”näkäisin silmin”, sillä mekin olemme sitä valistusta kaipaavaa kurkijokelaista juurta, joka muistelee nuoruudenpäivinä eläneensä keskellä vapaan valistustyön ”kultaisia aikoja”. Silloin toimitettiin kerho- ja seuralehtiä joka kylässä. Alttiita johtajia valistusrienoille löytyi aina niistä, jotka olivat jotain enemmän oppineet.

Jos minä ihan kaikessa veljesrakkaudessa kolkuttelisin Teidän tuntojanne, niin ehkä se auttaisi. Katsokaas, useimmat Teistä ovat tavallisen pientilan ja

”työmiehenkin” lapsijoukosta lähteneitä. Te pääsitte kouluun. Me emme vaikka ”pää” olisi ollut yhtä hyvä. Ei kannattanut käyttää kuin ehkä yksi lapsi isompaa koulua. Teimme työtä kotona. Ehkä salaa itkien tai hammasta purren. Luonteen mukaan. Nyt me känsäisin kourin koetamme tuher-temme, kun on yhteyden kaipuuta, on ”valistuksen nälkää”.

Tulkaa toki hyvät veljet ja sisaret, joiden käsissä kynä jo ”leipätyössäkin” päivittäin on kuin kotonaan – niin

tulkaa kertomaan tämän lehden palstoilla vaikka vähän siltä alalta itse kukin, mitä hoidatte. Meille olisi suurta iloa saada kurkistaa sille korkeammalle työsaralle. En usko millään sitä, että Teille olisi oppi niin ”päähän” noussut, että halveksuisitte lehteämme. Olettehan Te tervettä kurkijokelaista sukua. ”Mitä enemmän ihmisen tietää, sen nöyrempi hän on.” Siteeraan tähän lopuksi, rakas veljenne

Sakkeus.

Kurkijokelainen

Nro 6/1953.

Sanakirja suomi-karjala vuoden karjalaiskirjaksi

Karjalan Liitto on valinnut vastattain ilmestyneen Sanakirja suomi-karjala vuoden karjalaiseksi kirjaksi. Vuoden karjalaiseksi kylä- ja pitäjäkirkaksi valittiin luovutetun Karjalan Kivennavan Vehmaisesta ja Rihiön kylästä kertova teos.

Karjala, sen historia ja karjalaisuus kiinnostavat. Niin Suomen kuin Venäjän Karjalaan liittyviä kirjoja on tänäkin vuonna ilmestynyt runsaasti. Vuoden karjalaiseksi kirjaksi valitun suomi-karjala-sanakirjan ovat tehneet dosentti Ljudmila Markianova ja FT Raija Pyöli. Kirjan on kustantanut Salmi-Säätiö. Uudessa sanakirjassa huomiota on erityisesti kiinnitetty uudemman sanaston esille tuomiseen.

Vuoden kirjaksi valittu sanakirja tuo esille vahvasti karjalaisten identiteettiä. Luovutetun Raja-Karjalan alueella, Suistamolla, Salmisissa ja osassa Suojärven pitäjää, asuneista karjalaisista suuri osa puhui karjalan kieltä äidinkielenään, toteaa valinnan tehnyt Karjalan Liiton toiminnanjohtaja Satu Hallenberg. Suomessa kielen puhujia on tänä päivänä joitakin tuhansia. Kielen ylläpitämiseksi uuden sanakirjan aikaansaaminen on merkittävä kulttuuritö, joka on erityisen tärkeää vielä elossa oleville karjalan kieltä puhuville siirtokarjalaisille. Kiinnostus karjalan kieltä kohtaan on jatkuvasti Suomessakin kasvanut. Karjalan Tasavallan alueel-

la sitä ymmärtää vajaat 20 000 karjalaista, toteaa Satu Hallenberg.

Kirjamarkkinoilla julistettiin myös vuoden karjalainen kylä- ja pitäjäkirkaksi. Ensimmäistä kertaa järjestetyn kisan voitti Kivennavan Vehmainen ja Rihiö – Kohotalon raja –teos. Se on toimittanut FM Anna Rauhala. Kunniamaininnat saivat:

Kaunista Vpl. Pyhäjärveä (toimituskunta: Aino Pöyhönen, Toivo Hinkkanen, Antti Kaasalainen, Seija Jokinen, Kauko Hinkkanen, Irma Karppanen, Pentti Kiuru, Reini Kukko, Sirkka Mattila ja Jukka Pusa.

), Suvannon helmi: Haparainen, Kelja, Purpua (Toimituskunta: Aila Alanen, Antti Hynnä, Hannu Pauku, Hannu Turkinen, Marja Ristilä-Toikka), Kokkonniemi, Laatokan rantakylä Jaakkimassa (toimittanut: Sirpa Lassila; toimituskunta: Sirpa Lassila, Jenny Mäki-Hallila, Raija Mäkinen, Aira Sihvonen, Olavi Suominen), Kivennapa kestää –pitäjäkirkaksi (toimituskunta: Eeva Korjula, Raili Mäkelä, Kyösti Pulliainen (pj.), Sinikka Taponen, Kauko Äikäs, Helli Taponen). Lisäksi kunniamaininnan karjalaisen kyläkirjallisuuden edistämisestä sai Elämävirtaa Metsämiklissä ja Nivalla (toimituskunta Päivi Pakkanen, Erkki Pekkinen ja Martti Kauppinen). Kisaan osallistui kolmisenkymmentä teosta. Luovutetun Karjalan kylästä ja pitäjistä tehdään jatkuvasti uusia julkaisuja. Teosten taustalla ovat karjalaiset pitäjät ja pitäjäsäätiöt, jotka edustavat luovutetun alueen kuntia. Valinnan teki Karjalan Liiton puheenjohtaja Markku Laukkanen.

Kurkijokelainen
Koulukuja 7, LOIMAA
puh. (02) 762 2551
ja 050-521 3336

Nyt saatavana

Kurkijokelaisen vuosikerta 2008 pdf-muodossa 20 E (sis. alv 22 %) Vuosikerta pienessä tilassa, ei kerää pölyä. Kaikki sivut tietokoneella katseltavina. Vielä myynnissä myös vuosien 2004, 2005, 2006 ja 2007 Kurkijokelaisen vuosikerrat. Tiedostojen lukemiseen tarvitaan Acrobat Reader -ohjelma.

Kurkijokelainen, Koulukuja 7,
32200 LOIMAA puh. (02) 762 2551,
050-521 3336
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

kurkijoki.fi
on oikea
tietopankki

ONKS
TIETOO
VASTAUKSET

- 11 henkeä
- Vuonna 1638
- Inari
- Mäyrä
- Seppo Häkkinen
- Hämeen
- V. 1940
- Happi
- Kauko Juhantalo
- Palokärki

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäätä Loimaan
Aluesairaala

Asianajaja

ASIANAJAJA

on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajajatoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari

Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalanenkatu 9–11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

AA, VT Jari Heikman
AA, VT Katri Ranta-Eskola
VT Kaarina Nylamo

Turuntie 8–14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA

LOIMAAN
MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoina:
ma suljettu, ti-pe 12-17, la 10-14

Erikoishammasteknikko

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ
Ystie 345, 32300 MELLILÄ

Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com